Pondera / mensuras dat quartus si bene curas /
Menia / fecundam facit urbe / et corpore mundam /
Res quod monet cunctas / ad publica comoda scriptas .

Rubrica de fonte de platea hac aqueductu ipsius et de cisternis fiendis

Quarto huius voluminis libro de labore
ris et ordinationis titulum pprone

fontem et conductum dicti fontis ut habundan
ter aqua sit in dicto fonte qui teneant et debeant
saltim una vice quolibet mense videre et cercare
...ductus et providere
... in aqua et
... vel necessaria
... aumento aq
...les possint
... inquiatur
... de pecunia re
... libra que
...ior communis pius
... p quocumque
... aui dicti
... colligeret .
...us et officialibus
... de gabelle
... debeat expe
... aqueductus
... dicte ¶ Et
...ores et non .
... aui quod
... am quod
et debeant
... et notario
... aliquo recepto
... solutum missa eod
... alium et
... qui mass
... della quod
...os solvende
... ¶ Preterea
... vel vole
... ab aqua
... de ipso fonte
pena qua pro
... ipsi vel communis
... colecta per pre
... vel aliam enti
... ad ipsum fontem
¶ Nullus au
... ipsum fontem
... cum barili pro
... ipsum fontem
... colectum
... et qui contra fecerit
... libre denariorum

sic

sic

sic

sic

Statuti num. 12
Frammento num. (5)
Statuti ~~post~~ pre 1366 ~~1342~~ (2)
13 fogli, num. 66-78
12.11.97
9/97 98.
13 folios
~~16° Sec.~~ ?
Precede 38 fols. fragment.
Frammenti del 4° libro
~~1342 o posteriore~~
post-1342

5

4°

Pondera / mensuras dat quartus si bene curas /
Menia / fecundam facit urbe et corpore mundam,
Res quam monet cunctas / ad publica comoda scriptas.

Rubrica de fonte de platea hac aqueductu ipsius et de cisternis fiendis.

Quarto huius voluminis libro de labore
riis et ordinariis titulum proponentes sic divisim in chamdiz hec quidem
Capitulo ornatu fontis principaliter decorantes ut fons de platea communis perusii ni
tidius consistat presentis capituli ordinatione sancimus
quod extra gradus vel intra gradus dicti fontis circumque vel septem pilelli vel vasa lapidea fieri
et esse debeant in quibus aurientes aquam
de dicto fonte ante quam ad ipsum fontem accedant
anforas seu quelibet alia vasa et manus sunda
ipsarum abluere teneantur et si aliquis de dicto fonte
aliter aquam aurierit quinque solidos denariorum pro unaquaque
qualibet solvere teneantur cuius pena medietas
sit communis perusii et aliam habeat accusator. Et fiat
etiam ad cannellos ipsius fontis vel circa ipsos cannellos in locis magis aptis tredecim vasa enea
stagnata que ligent et apponantur ipsi fonti cum
catenis ferreis cum quibus possit extrahi et aurieri
causa bibendi et vasa implendi. Et quicumque
ipsa vasa vel aliquod ipsorum dexferit puniatur
in decem libris denariorum et vasa reficere teneatur. Et
si aliquis ea vel aliquod ipsorum abstulerit puniatur
in decem libris denariorum et vasa de suo debeat emendare.
Et ad custodiam dicti fontis et putei eligatur
~~et deputatur petrus martini porte sancti angeli~~
~~et parochia sancti christofori in vita ipsius petri~~
~~ita quod ab ipso offitio non possit per aliquem removeri.~~ no
Qui debeat habere claves dicti fontis et putei
et claudere et aperire hostia dicti fontis et putei
secundum quod consuetum est et habeat et habere debeat duos cistos anno quolibet pro suo salario tres
corbes grani ~~quod granum solvi debeat per offitiales~~
~~bladi communis perusii sine aliquo precepto vel mandato~~
~~et solum visa sua electione. Debeat tamen dictis~~
~~offitiales retinere gabella duodecim denariorum~~
~~pro qualibet libra.~~ Statuimus et ordinamus pro
habenda abundantia aque fontis de platea
et pro conservatione et manutentione aqueductus
dicti fontis et pro conducenda aqua in dictum fontem
et conductum ~~pro duos priores et camerarios artium~~
~~civitatis perusii~~ eligantur et eligi debeant de anno
in annum duo boni homines legales et sapientes
et unus notarius ~~eligatur in quo dicti boni homines~~
~~et notarius in fabricatione non essent in fabricatione communis~~
~~perusii~~ qui habeant et habere debeant offitium super
fontem et conductum dicti fontis ut habundanter aqua sit in dicto fonte qui teneantur et debeant
saltim una vice quolibet mense videre et examinare
alterna magistrum ipsius conductus et providere
si alunde possit in dictum conductum aqua induci et
operari quicquid possit quod sit utile vel necessarium circa ipsum fontem et conductum pro aumento aque
ipsius. Et dicti boni homines et offitiales possint
expendere pro predictis et certe predictorum usque in quantitatem
quingentorum florenorum auri pro quolibet anno de pecunia recolligenda ex gabella xij denariorum pro qualibet libra que
gabella colligitur in camera massariorum communis perusii
per dictos massarios vel in procuratorem alio loco per quemcumque
offitialem dicti communis quam quantitatem florenorum auri dicti
massarii vel alius offitialis qui eam colligeret
teneatur et debeat dictis bonis hominibus et offitialibus
de mense in mensem secundum introitum dicte gabelle
et dictam quantitatem florenorum possint et debeant expendere pro aconcimine dicti fontis et aqueductus
secundum quod per eis videbitur expedire et utile esse. Et
habeat et habere debeat dicti boni homines et notarius
pro eorum salario pro quolibet eorum duodecim florenos auri quorum
offitium duret et durare debeat tempore unius anni quod
~~salarium massarii communis perusii teneantur et debeant~~
~~solvere dictis bonis hominibus et offitialibus et notario~~
~~sub pena centum librarum denariorum sine aliquo precepto~~
~~vel mandato alterius offitialis communis perusii solum visa eorum~~
~~electione dictorum bonorum hominum et offitialium et~~
~~notarii vel extractione de sacculis fiendis qui massarii~~
~~teneantur et debeant retinere gabella duodecim~~
~~denariorum pro qualibet quantitate florenorum per eos solvendo~~
~~bonis hominibus et offitialibus supradictis~~ Preterea
volumus quod nemo inferat aliquam iniuriam vel violentiam alicui mulieri eunti vel redeunti ab aqua
aurienda vel ad auriendam aquam de ipso fonte
et si quis contrafecerit puniatur dupla pena qua puniri deberet per formam alicuius capituli ipsius vel communis
perusii si alio tempore dictam iniuriam vel violentiam perpetraret. Et nulla persona alicui mulieri vel alicui eunti
vel ire volenti pro aqua aurienda ad ipsum fontem
impedimentum prestare debeat ullo modo. Et nullus audeat vel presumat accedere ad ipsum fontem
cum barili pro aqua aurienda nec cum barili pro
aqua aurienda auriere nec in ipsum fontem
mictere bariles nec aliquod aliud vas oleatum
vel mustatum vel aliud vas turpe et qui contrafecerit
teneatur solvere pro unaquaque vice decem libras denariorum.

// eligatur ~~[illegible]~~ de anno in annum quidam custos.

~~de hoc est [illegible] [illegible]~~

¶ Et Nullus ducat vel mictat equum vel iumentum
vel asinum vel aliqua aliaz bestiaz a gradibus intus
ipsius fontem et qui contrafecerit Centum sol. denariorum
pro vice qualibet solvere teneatur ¶ Et nec ire debeat
ad ipsum fontem causa portandi aquam cum aliqua be-
stia et qui contrafecerit teneatur solvere pro qualibet
vice Centum sol. den. ¶ Et nemo possit vel
debeat de ipso fonte extrahere aquam causa intridendi
calcinam vel muralia faciendi vel occasione calci-
nationis coriorum vel cartarum vel mostarum vel occasione
vendemie vel pro asternis vel pro pannis lavandis
et qui contrafecerit viginti sol. den. pro vice qualibet
solvere teneatur et nemo audeat vel presumat
extrahere aquam de ipso fonte cum aliqua importato-
ria set tantum cum manibus sine importatoria et qui contra-
fecerit solvat pro vice qualibet quinque sol. den. quorum
medietas sit comunis et aliam habeat accusator ¶
Iubemus insuper quod Nullus audeat vel presumat dictum
fontem ingredi nec in eo balneare nec pedes vel crura
vel caput abluere vel cum pedibus super pectorale
ascendere vel vultum vel manus in ipso lavare et
qui contrafecerit si fontem ingressus fuerit vel in eo se bal-
neaverit puniatur in quinquaginta libr. den. pro qualibet
vice ¶ Et si ascenderit super pectorale vel in pecto-
rali fontis cum pedibus pro qualibet vice in decem libr.
puniatur et si vultum vel manus in fonte abluerit
in decem sol. den. pro qualibet vice puniatur ¶ Si
vero aliquis in ipso fonte aliquod animal vel pullum
vel avem vel corvum mortuum vel fetidum miserit
vel proiecerit puniatur in Centum libr. den. ¶ Si vero libr.
proiecerit in ipsum fontem lutum vel letamen vel paleas
vel herbas vel lapides vel pannum aliquem in ipso fo-
nte lavaverit vel alias turpitudines fecerit in
in Centum libr. den. pro vice qualibet puniatur ¶ Si
vero animal vel pullum vel avem vivum proiecerit in
xxv libr. den. puniatur ¶ Si vero proiecerit lutum
vel terram vel aliqua turpitudine in pectorale
vel in margines ipsius fontis solvat et solvere tene-
atur pro vice qualibet decem libr. den. ¶ Et si ali-
quis proiecerit in ipsum fonte lapidem vel ferrum
vel lignum vel aliam rem et ruperit aliquem
de lapidibus vel aliqua ymaginum sculptarum in ipso
fonte vel aliqua cannellaz vel columpna vel cattinum
in Centum libr. den. pene nomine puniatur et si dictam
penam solvere non potuerit et capi poterit ei manus
dextra debeat amputari ¶ Si vero capi non poterit
exbanniatur de Civitate et comitatu perpetuo in Centum libr.
den. et remitti non valeat donec non solverit dictum

dapnum et Nichilominus totum dapnum debeat emendare
¶ Et Nullus quoque piscat vel piscia faciat in ipsum
fontem vel arcella eius in gradibus vel a gradibus intus
carnes vel pisce et qui contrafecerit si proiecerit in fontem
puniatur pro vice qualibet in xxv libr. den. ¶ Si vero
extra fontem in gradibus vel a gradibus intus in xv libr. den.
pro vice qualibet puniatur ¶ Et nemo similiter facere
debeat aliqua turpitudinem in gradibus ipsius fontis
vel extra ipsos gradus ad tres passus vel aliquod turpe
vel fetidum proicere nec mingere vel egerere et qui
contrafecerit puniatur pro vice qualibet in decem libr. denariorum
et qui solvere non potuerit dictam penam per tota plateam
debeat fustigari ¶ Et in predictis penis et dapnis
supradictis in hoc capitulo denotatis potestas et capitaneus
et quilibet eorum delinquentes teneantur et debeant
condepnare ✗ Et capitaneus condepnatos debeat exigere
pro eo ¶ Et ut burgenses habeant filios pacificos
et quilibet pater familias suum moneat filium de predictis
et quolibet peccato ¶ Volumus quod si aliquis filius-
familias commiserit supradicta delicta vel aliquod peccatum
pater pro filio penam solvere teneatur si filius de suo
non valeret solvere Inspecta tamen in predictis et quolibet
peccato qualitate negotii et conditione delicti et persone
et etate filiorum que semper in prudentia potestatis et ca-
pitanei debeant remanere ¶ Si autem filius qui supra-
dicta delicta vel aliquod peccatum commiserit fuerit emancipa-
tus si simul cum patre habitaverit pater pro filio
solvere teneatur si a filio pena exigi non valeret
¶ Si autem in locis superius in hoc capitulo nominatis vel
aliquo eorum aliquod malum commissum fuerit de quo non
esset pena determinata per statutum possit potestas
vel Capitaneus Inquirere et procedere de similibus ad
similia tractu Inspecta tamen persona et negotii qualitate
¶ Volumus insuper et iubemus quod nemo accipiat vel remo-
veat vel diruat vel devastet aliquid de opere
laborerii aqueductus montis pariani facto vel faci-
endo et aliquis non det nec dare presumat et non
rumpat nec rumpere debeat cannellos aqueductus vel
aliquem eorum nec spiracula aperire a cisterna usque
ad fontem de platea nec aliquod impedimentum prestet
vel Kenone aliqua faciat in aqueductu et canellos
et qui contrafecerit Centum libr. den. pena nomine solvere sic potestas vel
teneatur quam non valenti solvere capitaneus detentum
faciat manum dextram abtractio separandam ¶ Et
quicumque dictum aqueductum devastaverit ita quod cursus
aque impediatur ita quod aqua venire non possit
sicut deveniendo ... vel aliqua cisternam aque

dictus i aliqua parte pena capitali ita quod moriatur
debeat substinere. Et volumus quod pater pro filio si
filius esset xiiii annorum ad annus denariorum pena centum
librarum tenatur et si aliter destruxerit puniatur
in centum libris denariorum pro qualibet vice. Si autem
mulier fuerit que aliquod cannellorum fontium
sui aperiret per totam plateam communis Pisis debeat fu-
stigari. Si vero aliquis in opere aqueductus cister-
na usque ad caput venarum aliqua fecerit lexiones
in xxv libris denariorum pro vice qualibet condempnetur et quilibet
possit accusare in omnibus suprascriptis et medietatem banni
habeat accusator. Et de predictis omnibus et singulis pro-
testas et capitaneus et quilibet eorum secrete inquirere
teneatur aliquo non obstante et si aliquos invenerit
delinquentes contra formam predictam eum condempnare teneantur
in quantitatibus suprascriptis. Teneatur etiam potestas et capi-
taneus et priores artium dictum opus aqueductus to-
tum revidere cum duobus bonis hominibus de qualibet porta
dictum modo predicto qui boni homines pro tali visione nichil habeat
a comuni. Et potestas et capitaneus teneantur ipsorum et quilibet
eorum durante regimine semel revidere dictum opus
sicud dictum est. Et dominus capitaneus teneatur et debeat
quolibet mense saltem semel personaliter ire vel mictere
suum vicarium ad videndum et examinandum stagnum
et lectum aqueductus et cannellatus fontis de platea
Civitatis Pisis. Et si quos invenerit delinquisse
in occupando vel super prehendendo vel impediendo vel
laborando vel novitatem faciendo in dicto loco et in vi-
agio dicti aqueductus in terminos immissos seu man-
tendos prius et condempnare de facto in quinquaginta libris
denariorum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice in qua per-
condempnari debeat per ipsum dominum Capitaneum ex offitio
suo et ad petitionem cuiuscumque petentis. Et tolli facere
qualibet occupatione et novitate. Si vero dictus
dominus Capitaneus fuerit negligens in predictis condempnetur
in quingentis libris denariorum per suos sindicatores et ex offitio
sindicorum et ad petitionem petentis. Et de predictis et
eos per dictos sindicos inquirant expresse et domini priores
artium Civitatis Pisis teneantur et debeant ad
predicta et pro predictis et eorum conservatione et executione
opere consilium et favorem quotiens fuerint requisiti
dare et prestare. Et ut aqua habundanter habe-
atur et veniat in fonte predicto et pro expensis dicti aq-
ductus et fontis et ipsorum occasione sit et intelligatur
deputata gabella duodecim denariorum pro libra retinenda
per massarios communis Pisis de qualibet solutione pagamento
seu sconto fiendo per ipsos massarios secundum formam

ordinamenti loquentis de offitio massariorum capitulo
xxxvii. Et ad maiorem habundantiam aquarum
habenda in Civitate Pisis et burgis ipsius civitatis
dicimus statuentes quod in quibus partibus Civitatis fiat
et fieri debeat due cisterne una in Civitate et
una in burgo qua maiores fieri poterunt expensis communis
Pisis in illis locis in quibus priores artium cum sapienti-
bus et magistris quos ad hoc habere voluerint vi-
debitur convenire pro utilitate hominum Civitatis et burgorum
porte in qua fient cisterne predicte et quod priores
artium debeant et teneantur deliberare et determinare
loca in quibus fiant dicte cisterne et incipe opus dictarum
cisternarum et elligere offitiales et notarios ad dictum opus
faciendum et salarium eis ordinare qui habeat consilium
magistrorum. Et faciat extimare per duos bonos homines
et terrenum ubi dicte cisterne erunt faciende et sciat
quantum potest esse costum dictarum cisternarum et emat pro
comuni et stillicidia omnium vicinorum ipsarum cisternarum
expensis communis dirigant ad ipsas cisternas et collato-
ria ipsarum cisternarum et procedat in operibus supradictis
ita quod ipsa opera sint perfecta in uno anno. Item quod
si aliquis de novo facere voluit vel fieri facere
cisternam in Civitate vel burgis habeat faciens in suo
vel fieri faciens Quinquaginta libras denariorum cum sit salarium
ad mensuram communis Pisis si cisterna erit capacitatis a
Trecentis salmis et supra. Si vero erit capacitatis iii
salmarum vel abinde supra habeat et habere debeat sex-
aginta florenos cum que quantitas solvatur et solvi debeat
per massarios communis Pisis facta et completa et perfecta
~~dicta cisterna sine aliquo precepto vel mandato~~ dominorum
~~priorum artium vel alicuius offitialis communis Pisis ante~~
~~extate dicti statuti pena dicto massario in libras~~
~~quolibet eorum si fuerint negligentes in solvendo~~
~~dictam quantitatem vel remisse~~

sic
sic
sic

Qui vero in ipsa civitate vel in burgis
puteum fecerit aut construxerit
de novo in futurum aqua habun-
dante profundum ad minus triginta
pedibus et amplius quotquot pedibus
habeat et habere debeat a dictis massariis
quinquaginta libras denariorum ~~que~~
~~quibus sub iure ...~~
~~solvi ... ante ...~~
~~... cisternis~~

sic
sic

De tractatu ha-
bendo pro habundantia aque. Rubrica

Omni mense madii domini priores artium ~~tractare~~
~~facere congregari consilium communis~~ seu dicti fiendi Civitatis
~~Pisis quod proponatur et tractent~~ ut in Civitate Pisis
possit esse maior habundantia aquarum et qualiter
removeantur et meliorentur veteres fontes et fiat
novi et putey circumcirca civitatis et in ipsa
Civitate ubi comode fieri posset. Et priores
artium de consilio magistrorum quos habere vo-
luerint expertos perquiratur si aqua comode reperiri
potest in aliqua parte Civitatis vel burgorum in
qua fieri posset puteus sive fons et ipsos fontes
et puteos fieri faciat et in predictis priores predicti
per executione predictorum habeant plenitudine potestatis

~~Hec diminuta~~
~~specialem iiii~~
~~dictis~~

statuendi ordinandi et providendi quicquid crediderit convenire ~~et quicquid per ipsos decretum fuerit et ordinatum potestas et capitaneus tenentur observare et executioni mandare~~ sic. ¶ Debeat etiam reinvenire semel in quolibet sex mensibus omnes fontes Civitatis et prope civitatem et clocanas ipsorum manutenere et facere actari ipsos fontes et clocanas ipsorum sicud necesse fuerit. Et omnes fontes et clocane ipsorum fontium existentium prope circuitum Civitatis pisanae reparentur reactentur et reficiantur ita quod aqua per ipsas clocanas libere possit habere cursum ad dictos fontes. ¶ Et si dicti fontes removentur reperiantur ita quod aqua emergens sive decurrens in dictis fontibus non effundatur propter destructionem ipsorum fontium. ¶ Que reparatio reactatio et refectio dictorum fontium et clocanarum ipsorum fontium fiat et fieri debeat expensis communis pisani. ¶ Et super predictis et pro predictis domini priores artium eligant et elligere teneantur unum suprastitem pro qualibet porta ~~civitatis quem domini priores artium eisdem credere voluerint~~ sic

.iii. De quibusdam fontibus manutenendis expensis communis pisani. Rubrica.

Operarius teneatur facere manutenere in bono statu ad expensas communis pisani fontem bonagiani porte leonis fonte sancti galgani porte sancte sabine et fonte de pastena porte sancti angeli et fonte novum de porta solis et predicta omnia superius nominata capitaneus fieri faciat et precise. ¶ Item teneatur fieri facere et perfici expensis communis pisani unum fontem in porta solis ubi melius et utilius fieri poterit et bonis viris dicte porte videbitur convenire et faciat similiter reactari expensis communis fontem pisani angnellis. ¶ Volumus et quod fiat unus fons in capo bactalie vel iuxta ipsum capum extra portam sancti petri cum ibi sit deficiencia habitantibus pro utilitate communis pisani.

.iiii. De occupante platea vel vias occasione muralium. Rubrica.

Ne aliquis occasione alicuius rei vel verdgas in aliquo loco poneretur occasione muralium ~~platee vel~~ ius aliquod se habere pretendat. ¶ Statuimus et ordinamus quod quicumque occasione muralium plateam vel viam aliquam vel vias impediverit inter octo dies post completum muralium illud ex quo platea communis pisani vel platea aliqua alia vel via esset impedita debeat removere. ¶ Et qui contrafecerit centum solidorum denariorum pene nomine solvere teneatur et impedimentum tollere teneatur cuius pene et banni medietas sit communis et alia habeat accusator. ¶ Et occasione detentionis talis rei nullo modo sibi ius aliquod acquiratur

que pena auferri debeat per potestatem vel capitaneum vel maiores sindicos communis ut dictum est. De tenere lingnamen in via que est subtus volta palatii communis in canonica et al.

.v. Via que est sub volta palatii communis pisani et canonice sancti laurentii et ipsa volta quoniam nimis lingnamine impeditur ex quo posset transeuntibus periculum generari. ¶ Volumus quod nulla persona de cetero sub ipsa volta nec in via qua itur per ipsam voltam ad ecclesiam sancte marie de iudaico a domo olim domini ugucionis domini bonaventure supra usque ad platea communis pisani nec in via qua itur per ipsam voltam ad ecclesiam sancti gregorii civitatis et domibus olim domini boncontis domini hermanni supra usque ad plateam nec in via qua itur per ipsam voltam ante domum bonvenutii bioli ab ipsa domo bonvenutii usque ad ipsam plateam communis audeat ponere nec retinere nec poni nec retineri facere aliquod lingnamen causa vendendi nec aliqua alia causa vel aliqua bancham sive discum vel impedimentum aliquod possit ibi aliquis retinere per se vel exercere panos in quibus iam pena fuisset vel stetisset et qui contrafecerit solvat pene nomine pro vice qualibet decem libre denariorum et perdat lingnamen quod deveniat in commune et pro ipso communi vendatur. ¶ Et de predictis sit et possit esse quilibet accusator et habeat medietatem banni. ¶ Et nichilominus per potestatem et capitaneum et eorum offitiales inquisitio fieri debeat quolibet mense de predictis et si invenerit aliquem de predictis p facere ~~de predictis~~ vel fecisse contra predicta eum in dicta quantitate debeat condempnare et in amissione dicti lingnaminis quod penitus in commune faciat devenire et pro ipso communi vendi. ¶ Et nichilominus ipsi potestas vel capitaneus et eorum offitiales per sacramentum et in pena quinquaginta librarum denariorum pro quolibet eorum teneantur mictere aliquos de familiis eorum ad dicta loca qualibet ebdomada ad videndum et inquirendum si ibi retinetur lingnamen vel pannus penatus. ¶ Et si ibi invenerit aliquod lingnamen teneantur ipsum accipi facere et vendi pro communi. ¶ Et nichilominus condempnare eum cuius esset in pena supra notata pro vice qualibet et relationi dicte familie stetur et credatur in predictis. ¶ Preterea volumus licitum esse cuilibet sine pena si invenerit aliquod lingnamen in dictis locis vel aliquo eorum ipsum accipere et habere seu devastare et devastari facere nullo obstante capitulo quod in textu loquerentur silicet quod in die sabbati tamen possit ibi pro quolibet lingnamen teneri et haberi sine pena et non ultra. De non hedificet iuxta viam nisi petita licentia. Rubrica

.vi. Quicumque vellet iuxta viam publicam vel vicinalem vel aliam rem communis Pisarum hedificare in civitate vel burgis teneatur requirere potestatem et capitaneum vel unum eorum vel iudicem vel notarium eorum vel aliquem ipsorum et potestas vel capitaneus teneatur mittere unum suorum iudicum vel notarium ad videndum locum ubi hedificari debet. Et tunc ille qui venerit ad videndum locum predictum mensuret et mensurari faciat viam et rem publicam secundum latitudinem dicte vie et rei publice usque ad res privatorum et ipsam mensuram relinquat hedificare volenti et aliam secundum quod potest potestati vel capitaneo presentialiter ut res communis vel publica aliquis recipiat occupare. Et si quis requirere ut dictum est neglexerit centum solidos communi Pisarum nomine pene solvere teneatur et totum quod hedificaverit debeat removere et hoc non intelligatur in hedificantibus prope viam vicinalem vel in ipsa via de voluntate vicinorum. Et dictus notarius teneatur facere de dicta mensuratione publicum instrumentum scripturam et in actis ponere et relinquere. De remotione voltarum et prosellorum. Rubrica.

.vii. Potestas et capitaneus teneantur facere elevari et removeri omnes voltas et prosella que stant super quamlibet viam publicam que veniunt a portis civitatis et burgorum et intrant in plateam communis Pisarum nisi volta vel prosellum que distaret a terra super via xv pedibus ad pedem communis Pisarum et omnibus prosellis que essent in platea communis Pisarum si non distaret a terra xv pedibus ad dictum pedem omnino faciat elevari ac etiam removeri. Et si quis non elevaverit et removerit in termino sibi dato decem libras denariorum communi Pisarum solvere teneatur. Et predicta Nichiloria (?) debeat removere et potestas et capitaneus Nichiloriam (?) faciat removeri. Item quicumque habuerit facere ab utraque parte vie seu viarum publicarum vel vicinalium libere possit voltam vel prosellum facere si via dicta mediante ipsa volta vel prosello per xv pedes distet a terra ad pedem superius notatum scilicet in viis publicis et in vicinalibus autem per decem pedes. Et si uno semisse vel uno pede minus a terra distaverit quam dictum sit nulla pena aliquis puniatur et ob hoc volta vel prosellum non debeat removeri. Et intelligatur dicta altitudo a solo vie usque ad summitatem gule archus sive volte. Et quod dictum est in voltis et pontibus idem intelligatur in prosellis. Ordinamus nulli liceat in stratis regalibus civitatis et burgorum Pisarum vel super ipsis vel in aliqua via vel super ipsam viam dictorum burgorum et civitatis vel aliquid eorum in quacumque pena augmentata malitia committentibus et que continetur in capitulo quod incipit ut malitia non remaneant impunita de pensis [illegible] qui incipit Si autem pensis [illegible] in aliqua [illegible] vel in aliqua via seu supra aliquam viam prope plateam communis Pisarum ad quinquaginta passus de cetero facere vel fieri facere aliqua volta vel ponte et qui contrafecerit puniatur de facto per potestatem vel capitaneum in centum libris denariorum. Et Nichiloria volta vel pons debeat removeri. Item si aliquis habuerit facere iuxta viam publicam vel vicinalem possit prosellum facere et berlescones (?) immittere usque ad medietatem vie et non ultra nisi faceret de voluntate illius vel illorum qui haberent facere ex alia parte vie et quot aliter quis occupaverit ultra medietatem vie tenens potestas et capitaneus faciant removeri. Et si quis contrafecerit dicta pena decem librarum denariorum debeat subiacere. Et Nichiloria maior syndicus officialis communis Pisarum teneatur et debeat in mense [illegible] statuti communis Pisarum ipsa prosella et hedificia facere dirui et elevari sub pena quingentarum librarum denariorum sibi auferendarum per suum syndicatum si in hiis que continetur in hoc capitulo negligens fuit. Et Nichiloria possit procedere et teneatur per inquisitionem et accusationem. Ol.

De reactatione prosellorum et grondaiarum minantium ruinam. Rubrica.

.viii. Si prosellum vel grondaia tectorum esset quod vel que minaret ruinam super plateam communis vel super viam aliquam potestas et capitaneus ipsum et ipsam teneantur facere reactari. Et ille qui non reactaverit termino sibi dato centum libras communi Pisarum solvere teneatur cuius banni medietas sit communis et alia habeat accusator summarie et de facto habita fide a duobus magistris de arte lapidum et lignaminis quos duxerit elligendos sine libelli oblatione et strepitu et figura iudicii solum habita querela nec petita possit [illegible] commississet (?). Et si dicti officiales vel aliquis eorum fuerint negligentes in predictis quilibet negligens per suum sindicatum in C. libris denariorum. Quod nullus hedificium super re altius debeat preposito (?) elevare. Rubrica.

Existentes simul revisoribus et correctoribus predictorum statutorum [illegible]. Cum esset eis lectum capitulum descriptum sub rubrica de remotione voltarum et prosellorum, dum essent super dicto capitulo ipsius capituli qui incipit Ordinamus nulli liceat usque ad capitulum Item si aliquis. Cum de contentis in ipso capitulo ordinamus esset opinio inter eos, Johannes [illegible] unus ex eis [illegible] eos iuste particulariter et singulariter interrogavit omnes alios. Si eis videbatur et placebat quod dictum capitulum ordinamus sic scriptum est remaneret validum vel si eis videbatur et placebat quod ipsum capitulum tollatur et eius loco ponatur capitulum qui erat in statuto veteri [illegible]. Et sic [illegible] eos [illegible] septem ex eis concordes in hoc quod dictum capitulum ordinamus tollatur et eius loco ponatur capitulum [illegible] qui erat in statuto veteri [illegible]. Quatuor vero ex eis placuit quod dictum capitulum ordinamus non tollatur sed remaneat sicut scriptum est. Et hiis auditis dominus Johannes non concordavit [illegible] cum aliqua de dictis partibus seu opinionibus [illegible] audientes dicendo ista declaratio remanet in me [illegible] adherebo illius opinio prevalebit. Et [illegible] notarius. Ego declarabo [illegible] opinione mea. Et [illegible] ad alia processum est. Sequenti vero die de mane dictus Johannes [illegible] declaravit opinionem suam [illegible] declaro [illegible] quod tollatur dictum capitulum ordinamus et ponatur dictum capitulum statuti veteris [illegible] placuit septem ex nobis qui in hoc concordes fuerunt. Et eorum opinioni adhereo. Cuius quidem capitulum statuti veteris tenor talis est [illegible]. Ordinamus nulli liceat in stratis regalibus [illegible] burgorum Pisarum a muris veteris [illegible] de cetero vel in aliqua via [illegible] super ipsam viam dictorum burgorum vel aliquid eorum in qua est pena augmentata malitia committentibus et que continetur in capitulo quod incipit [illegible] et malitia non remaneat impunita de pensis [illegible] aliqua [illegible] de cetero facere vel fieri facere aliqua volta vel ponte. Et qui contrafecerit puniatur de facto per potestatem [illegible] in centum libris denariorum. Et Nichiloria volta et pons debeat removeri.

·viiij· Siquis fuerit vel haberet murum vel
hedifitium vel aliquod in porimetum sup
re alterius cum titulo vel ab eo possessa per triginta
decem annorum vel tria vel decem ubi esset ter
mini vel dominus quod non haberet de iure vel ob
stenderet habere de iure testibus vel instrumento post
preceptum ei factum ad octo dies debeat elevare
et amplius non tenere et facienti potestas et ca
pitaneus et eorum offitiales nomine pene vel solidorum
denariorum pro vice qualibet teneatur auferre de facto
et pro precepto quolibet faciendo. Et iudex cum
uno notario potestatis vel capitanei vel notarius tantum
ad locum litis vel questionis cum uno magistro accedere
debeat ad videndum locum litis vel questionis
et relationi illorum de illorum qui ad videndum
locum litis vel questionis accesserit credi debeat
et sicut ipsi retulerint de elevatione faciendo
vel non debeat observare que fieri debeant sine
alia petitione vel libelli oblatione et commissione
peti non possit. Et volumus quod a perceptis fiendis
supradicta non possit appellari vel appellatio aliqua
interponi nec recursus haberi ad aliquem offi
tialem comunis predicti pena offitiali si negligens fuerit
in predictis centum librarum denariorum sibi per suos sindicatores
auferenda. De exoccupatione muri occupanti
vel impedienti fiendi. Rubrica.

·x· Siquis habet vel habuit murum
proprium vel ab eo possessum per decem annos
qui undique videri non possit potestas et capitaneus
et eorum offitiales teneantur mictere ad videndum
illum murum unum de suis iudicibus cum uno notario
vel ipsum notarium tantum quotiens fuerit postulatum.
Et si ille iudex vel notarius viderit illum murum
impeditum ab alio de aliquo vel in aliqua parte sui
ipsum faciat expediri de inde ad tres dies post
illud quod si ille cui preceptum fuerit non fecerit ad ter
minum sibi datum vel datum dandum per dictum iudicem vel notarium
teneatur solvere pro vice qualibet et pro quolibet
precepto pene nomine centum solidorum denariorum et credatur
dicto dicti iudicis vel notarii referenti et oporteat proba
tione alia non habere. Et potestas et capitaneus
et eorum offitiales dictam penam de facto exigere te
neantur. Item si velatum fuerit per dictum iudicem vel
notarium domino potestati et capitaneo vel alteri eorum
quod in tali muro qui undique videri non possit

ab inde in dicto muro proprio non sit aliquod lingnum
vel aliquid aliud in porimentum stanti talis notarius
teneatur et debeat in actis comunis predicti et inscriptis
pacta redigere. Et nichilominus tali qui fuerit
rem suam iux preceptum murum proprium percipiat
predictus notarius et percipere teneatur ad penam et ad primum
decem librarum denariorum quod ab inde in antea aliquid non mictat
nec aptari faciat in dicto muro nisi ille in dicto
muro monstraverit et obstenderit se ius habere.
Et si aliquid appareret postea immissum esse contra
nec pro quolibet lingno vel lapide vel imposito
in quantitate pacta que debeat exigi per dictum potestatem
potestatem et capitaneum et eorum offitiales. Et si
aliquis immisit seu in aptari fecerit seu retinuerit
aliquod lingnum vel lapidem vel aliquid aliud
in aliquo suo muro proprio vel ab eo possesso.
per decennium sup aliqua domo alicuius sui comuni
in seu sup aliquo casaleno vel vortameto te
neatur unus ex iudicibus potestatis vel capitanei
ire per se vel mictere unum de suis notariis quotiens
ab eos vel altero eorum fuerit postulatum. Et si
talis iudex vel notarius retulerit aliquod predictorum
invenisse scribant pacta in actis comunis predicti et pre
cipiat et precipere debeat iudex tali contra facienti
vel facienti predictum vel aliquid predictorum sup re alterius
vel sup re ab eo possessa per decem annos ut supra
dictum est quod in de ad tres dies pacta debeat remo
vere et tollere et ellevare ad penam decem
librarum denariorum pro qualibet vice. Et si in dicto termino
non elevaverit seu remonit dictam quantitatem
de facto ab eo auferatur pro vice qualibet et qualibet
lapide seu lingno vel alio inposimento quod
et que retinuit et habuit post preceptum
sibi factum de ellevando et quod non debeat retinere
et capitaneus predictam penam exigere teneatur et nichilominus
pacta debeat elevare. Et volumus quod a perceptis
que fient supradictis de eius vel aliqua earum
in toto presenti capitulo contentis non possit appellari
nec appellatio aliqua interponi nec recursus
haberi ad aliquem offitialem comunis predicti. Nullus possit
habere in platea comunis tendi de paratamis in certa mesuram
et de aliis prohibitis. Rubrica.

·xi· In platea comunis predicti nullus possit habere
tendam de paratamis nec tegulis coopertam

distante a terra a minus duodecim pedibus et si aliquam
earum haberet potestas et capitaneus et eorum offitiales
teneantur eam facere removeri et quicumque eam-
dem removerit postquam potestas vel capitaneus vel eorum
vel alicuius eorum offitiales preceperit vel precipi fece-
rint vel ipsam remotam vel elevatam de cetero re-
posuerit teneatur solvere pro vice qualibet decem libras.
Bancha vero possit quilibet habere in duobus pedibus
sedium vel pedis et non ultra tenda vero de
pano quilibet possit habere quantum bancham
protendit et ultra bancham quinque semissis dum tamen
bancha sit appodiata parieti camere. Et si
quis contra hanc formam bancam vel tendam de pano
tenet decem libras denariorum pro vice qualibet solvere te-
neatur. Et nichilominus bancha et tenda remo-
neatur. Et quod dicti potestas et Capitaneus
et maior sindicus debeant semel in mense per
plateam mictere unum ex offitialibus suis ad videndum
et exaiandum et inquirendum et ubi invenerint
aliquem tenentem contra dictam formam in contineti faciat
removeri et si negligentes fuerint in predictis
in l libras denariorum per eorum sindicus debeat negligentes
condempnari. Item quod Nulla persona audeat vel presumat
impedire nec aliquod impedimentum facere vel ad
arte suam exercendum stare vel morari nisi in
die fori in sedibus tabernariorum que sunt in pla-
tea comunis perusii vel in aliqua bancham in dicta
platea tenere vel cum ipsa morari ipsa sedia per
quinque pedes ad pedem comunis perusii et qui contra fecerit
puniatur de facto in decem libras denariorum. Et Nullus
audeat vel presumat tenere vel habere in platea
comunis perusii aliqua tenda vel apparata sive co-
hopturam de stoijs vel in aliqua de quinque stra-
tis regalibus Civitatis vel burgorum perusii. Et qui
contra fecerit puniatur de facto in vigintiquinque
libras denariorum et tendam apparata et cohopturam
debeat removere. Dicimus etiam quod dicti potestas
et capitaneus et quilibet eorum teneatur et debeat
pena Centum librarum denariorum pro quolibet eorum ba-
niri facere in volta sancti herculani omni die
pro baractierijs et vagabundis qui in dicta volta
morarent et etiam pro meretricibus et personis male
Conditionis et fame et inveniente tales per

talis conditionis stare ibi per totam plateam debeat
fustigari et si potestas vel capitaneus vel alterius
eorum in predictis negligentes fuerit in dicta pena
debeat condempnari et de predictis sindicari debeat //
Item quod Nulli macellatori vel artifici ad merca-
tum arte liceat in aliqua de quinque stratis re-
galibus tenere aliquem discum bancham sive oc-
cupamentum ante ianuas domorum extra ultra quatuor
pedes per amplum versus strata set in locis co-
suetis eis liceat ipsas banchas sive discos
tenere et habere pro sua arte exercenda amplas
quatuor pedibus sine pena ante ianuas domorum extra.
Et qui contrafecerit puniatur in quinquaginta
libras denariorum de facto et de predictis omnibus et singulis
quilibet esse valeat accusator et habeat medi-
etatem banni et Nichilominus de predictis ex offitio
inquirat et quod offitialis dicti potestatis et capitanei
et maioris sindici qui est super vijs et fonti-
bus et mensuris teneatur et debeat ex debito
sui offitij de omnibus et singulis in dicto capitulo conte-
ntis qualibet ebdomada facere Inquisitionem
et personaliter ire examinando pro contrafacientibus et in-
ventos culpabiles punire et dictam penam
de facto auferre sub pena Centum librarum denariorum.

sic ~~Et pena non preiudicet privatis emptoribus mensuras~~
sic ~~comunis perusii et in eorum finibus que haberet certe~~
~~eorum emptoris et dactus~~ vacat

XII. Quod liceat stare in die fori in platea comunis calzolaijs et alijs artificibus in locis consuetis Rubrica.

Calzolarij Civitatis et burgorum perusij
et omnes artifices civitatis perusii consueti
commorari in platea comunis perusii in die fori stare
et morari possint ad emendum et vendendum ea
que pertinet ad arte eorum in locis consuetis et prout
ut actenus stare et morari consueverunt sep-
tum dicto tempore calzolarii possint stare et stet in capite
platee prope agradibus ecclesie et Campanilis
sancti laurentij et a domo de blado comunis perusij
et a dicto loco versus platea comunis perusii predictam
et illas artes que non stabat ut consuetum est
vel vias et stratas consuetas in platea rema-
nere in perpetuum puniatur Camerarius dicte
artis per capitaneum in quinquaginta libras denariorum //
Et si aliquis voluerit operari vel exercere ali-
quam artem in Civitate vel burgis vel comitatu

pristi[?] possit et ei liceat dicto modo se sibi faciat
in mazatula[?] dicte artis quam exercere voluit et
non debeat nec compelli possit solvere hominibus
dicte artis occasione dicti[?] mastire[?] nisi xx s. den.
Et si camerarius vel artifex dicte artis noluerit
ipsum stare et ponere facere in mazatula dicte artis
possit libere ipsam artem facere et exercere
impune nec possit in aliquo puniri vel molestari
per homines ipsius artis aliqua ratione vel causa
sub pena centum librarum den. que pena defacto per
capitaneum contrafacientibus auferatur. Bladum
vero venale stet in platea in loco consueto
sicut stare actenus consuevit. Quicumque autem contra
predicta fecerit et ea non observaverit quinque solidos den. pro
vice qualibet solvere teneatur. Nulla autem mu-
lier audeat[?] collectoris[?] sit possit stare nec ire
debeat per plateam communis pus. vel mercatum
vel pescheriam vel per locum vel in loco ubi vendi-
tur poma vel olera cum rocha vel filare possit
in aliquo predictorum locorum et qui contrafecerit puniatur
pro vice qualibet in xx s. den. Et mulieres non de-
beant filare super pane pomis vel olere sub dicta
pena. Et quilibet sit accusator et habeat me-
dietatem banni et dicta rocha possit per quoslibet frangi
sine pena. Ut nullus possit operari in platea communis
artem fabrum[?] et sellarum asinorum. Rubrica.

.xiii. Nullus possit operari artem fabrum[?] et sellas
asinorum in platea maiori communis pus.
et capitaneus artifices dicte artis de dictis locis
expelli facere teneatur et de predictis et contra predictos
capitaneus teneatur facere inquisitionem et si aliquem
invenerit contrafacere in decem libris eum debeat
condempnare et condempnatum exactare et ea auferre
debeat per eum dicto modo predicta que in hoc capitulo
continentur non intelligantur in platea set in via
que est post ecclesiam sancti Laurentii ubi sunt
modo artifices dicte artis ab hostio dicte ecclesie
ubi potantur[?] motum[?] recto usus[?] post solis[?]
ita quod libere et sine pena artifices dicte artis
possint stare ad faciendum artem suam in dicta pla-
tea et via ut modo morantur. Et potestas et
capitaneus vel alter eorum non possit contra predicta ali-
quem processum facere vel contra predictos artifices si
starent vel stetissent ibi ad faciendum dictam
artem in platea et via post dictam ecclesiam sancti Lau-
rentii ubi modo morantur. Preterea volumus
aliquo capitulo precedente vel sequenti vel aliquo
alio contrario non obstante quod Nullus sellarius audeat
vel possit tenere ante domum suam vel cameram sellas asinorum
nisi tantum quantum[?] continet[?] et capiet una sella.
Et qui contrafecerit in x libris den. puniatur. Preterea
nullus pelliparius audeat nec aliqua alia persona
possit battere pelles in camera vel extra cameram in platea
communis pus. vel prope ipsam plateam a xx passus tenere
pennam sive pennas et qui contrafecerit puniatur pro
vice qualibet in decem libris den. que pena de facto
contrafacienti auferatur per potestatem et capitaneum
pena centum librarum den. Et de predictis ex offitio
teneatur inquirere publice vel secrete. Et Nullus
sellarius possit battere seu camenare burram
in camera seu extra cameram. Et Nullus lanaiolus
possit battere seu camenare lanam in camera seu
extra cameram videlicet in platea communis pus. nec prope plateam
a xl passus et qui contrafecerit debeat solvere pro vice
qualibet x libras den. et quilibet valeat accusare
et habeat medietatem banni accusator et de predictis
et quolibet predictorum possit inquiri et credatur re-
lationi familie vel dicto unius testis. Item volu-
mus quod Nulla persona audeat [illegible] vel [illegible] facere
fecem in Civitate vel burgis communis vel districtu
pus. nec aliqua parte ipsorum. Et qui contrafecerit pu-
niatur pro vice qualibet in xxv libris den. Et de predictis
quilibet esse valeat accusator et habeat medietatem
banni et dictum capitulum banniatur quolibet mense
et potestas et capitaneus faciat illud banniri in platea
et locis consuetis. De pellibus et coriis in platea
non tenendis et quibusdam aliis. Rubrica.

.xiiii. In platea communis pus. nemo debeat extendere
seu extensa tenere coria aliqua sive
pelles vel non coria vel coriatas vel stare ad vendendum
carnes vel porcellos nec teneat lanam preter-
quam de lana die sabbati et qui contrafecerit
decem libras den. pro vice qualibet solvere teneatur
et predictas res predictas que deveniat mercede et de predictis
inquirat et contrafacientibus pena auferatur. Et
Nullus debeat tenere herbas vel paleas vel lin-
gna in platea maiori communis pus. et qui contrafecerit
pro vice qualibet v solidos den. ~~pro vice qualibet~~
pene nomine solvere teneatur. Et possit tamen quilibet
vendere res predictas post ecclesiam sancti Laurentii
in platea communis pus. ante domum [illegible] Gualduccii
domini Iohannis et fratrum suorum et ab hostio ecclesie

sic — sic — Nec in aliqua strata[?] civitatis vel burgorum pus. nec etiam in camera vel extra cameram in platea communis pus. nec prope ipsam plateam a xxv passus tenere

sancti Laurentii retro versus domum olim domini Guidi
velli et ab ecclesia sancti Donati super murum campi bac
talie usque ad scalellas dicti campi bactalie et ad-
hoc ibi stare valeat sine pena. ¶ Preterea vo
lumus quod nulla persona in via seu strata qua itur ad ma
cellum que est inter domum olim domini Venacoli et dom
orum domini Uguictionis Ranucinj nec in via seu ren
truccho qui incipit a dicta via superius domum olim domini
Venacoli et procedit ad domum condam domini Simbaldi
inter domos olim filiorum quondam Ranaldi usque ad ecclesiam
sancte Marie de mercato debeat nec audeat animus de
morum suis facere nec tenere nec proicere aliquam
turpitudinem nec in ea mundiciam nec aliquam rem
turpem nec lavare aliquas res turpes vel pisces
vel ventres vel scruta vel intestina bestiarum
nec ignem facere nec aliquid aliud quod posset turpe
nec aliquid tenere vel ponere vel facere in dicta
via quod impediat dictam viam usque ad aliam viam que
est ante murum campi bactalie set ipsa via tota
usque ad aliam viam predictam posita ante murum campi
bactalie sit et esse debeat expedita et munda a
terra usque ad celum qui contrafecerit in predictis vel aliquo
predictorum in aliqua dictarum viarum pena xxv librarum denariorum
pro vice qualibet solvere teneantur et quilibet sit
inde accusator et credatur sacramento accusatoris et
unius testis. ¶ Et Michilorus de predictis et quolibet [predictorum]
potestas et capitaneus pena centum librarum denariorum inquiri
re teneatur quolibet mense et inventos cul
pabiles punire. ¶ Item dicimus quod nullus porcher
tarius et qui vendere sunt soliti porchettas in
dicta via seu strata stent seu stare debeant ad
vendendum porchettas in dicta via seu strata qua
itur ad macellum et qui contrafecerit pena decem
librarum pro vice qualibet solvere teneatur. ¶ Et potestas
et capitaneus qui nunc sunt et pro tempore fuerint teneantur
et debeant omni mense inquisitionem facere de predictis
et quolibet predictorum et siquem invenerit culpa
bilem in predictis vel aliquo predictorum ipsi vel alter eorum
condempnet in pena superius notata. ¶ Insuper volumus
quod in dicta via que est inter domum olim domini Venacoli
et heredes olim domini Uguictionis Ranucinj usque ad mu
rum campi bactalie vel aliqua domo contigua dicte
vie nulla persona audeat facere nec laborare sebum
nec aliquod laborerium sebi et qui contrafecerit x librarum
denariorum pro vice qualibet totiens quotiens solvere teneatur. ¶ Et
quilibet de predictis sit accusator et habeat medietatem
pene. ¶ Et Michilorus de predictis debeat potestas

potestas et capitaneus et quilibet eorum inquirere
et culpabiles punire capitulo inquisitionum
vel aliquo alio non obstante. ¶ Et nullus macel
lator vel alia persona possit habere aliquam domum
in qua faciat aliquam turpitudinem vel possit sca
nare et decoriare bestias vel sanguinem seu sere
habere nec retinere aliquam bestiam vel facere
coquinam vel aliquam turpitudinem in via publica
vel aliquod stabulum habere nec retinere aliquam be
stiam nec vendere pelles nec proiciat nec proici
faciat vel teneat aliquam turpitudinem vel putre
dinem vel rem aliquam ex qua possit generari putredo
vel rem aptam ad putredinem faciendam in campo bata
lie nec ab ecclesia sancti Donati usque ad ecclesiam sancte
Lucie et usque ad plateam a dictis locis recta linea
usque ad murum inferiorem dicti campi. ¶ Et siquis
contrafecerit nomine pene et banni pro qualibet vice solvat
viginti quinque libras denariorum et quilibet possit accusare
et habeat medietatem banni nec etiam possit predicta
vel aliquod predictorum facere in via que est inter domum
macellatorum et piscia[...] nec etiam prope ali
quam stratam regalem per xx passus ad passus comunis
nec prope ad aliquam ecclesiam per decem passus
nec prope ad aliquam fontem. ¶ ~~Et maior sindicus~~
~~et iudex iustitie~~ teneatur inquirere et inquisitionem
facere singulis octo diebus contra omnes contrafacientes
ad penam centum librarum de suo salario per suos sin
dicatores aufferendam si in predictis negligens fuerit.
¶ Et sufficiat probatio unius testis de visu vel
per relatione offitialis qui invenerit factum esse
contra predicta cum duobus de fama. ¶ Preterea vo
lumus quod spetiarii et facientes artem spetiarie po
ssint cameras habere et tenere et suam artem
facere iuxta plateam ubi voluerint ita tamen quod ipsi
spetiarii nec de predictis artibus aliquis possit nec
debeat proicere aliquid turpe in platea comunis [puls]
¶ Et siquis contrafecerit puniatur pro vice qualibet
in decem libras denariorum et quilibet possit accusare
et habeat medietatem banni. ¶ Et nulli ar
tifici sit licitum habere nec tenere aliquam [becarium]
vel aliquid aliud animus de morum suis quod posset
impedimentum alicui de quoque stratis regalibus
ad x passus prope plateam comunis et siquis contrafecerit
puniatur in xx solidis denariorum. ¶ Et nemini liceat bedere

sic sic
[Et] quod nulla meretrix stet
nec stare vel habitare possit
in rebucco malecoaine.
civitatem cum omnia eius locus
aptus comodus et habilis
assignet et assignari de-
beat alibi ~~[...]~~
sic ~~[...]~~, in quo ben[e]
similiter maleficia co-
sic mitti non possit habilius
quam in dicto loco. ~~[...]~~
sic ~~[...]~~
~~[...]~~

herba vel paleas nec lignia in platea communis perusii
a cantone domorum filiorum domini Johannis de coppolis recta li
nea a cantone sancti Laurentii que est ante cameram
olim Symonis fabri dummodo non preiudicet si platea
in qua fuerit domus combuste que est empta pro
communi non esset actata. ¶ Et nullus apportet ad civitatem
perusii causa vendendi lignia in unciinis barellis vel
barcellectis nec etiam salmas lignorum palee
vel herbe dividere set eas salmas sicut de comitatu
levabit debeat integras adportare ad civitatem
et in civitate tenere ad vendendum pena xx s. denariorum
pro quolibet contrafaciente et qualibet vice et quilibet
possit esse accusator et credatur sacramento accusatoris
et habeat accusator medietatem banni a massario
communis perusii habita apodixa a potestate vel ca
pitaneo coram quo fuit facta accusatio sine alio precepto
vel mandato. ¶ Statuimus insuper quod nullus possit tene
re bestias ad vendendum scilicet porcos boves nec
alias bestias die veneris nec in die sabbati in platea
ante ecclesiam sancti Laurentii et domos filiorum olim
domini Johannis de coppolis nec aliquis debeat stare
die sabbati in volta sancti Laurentii versus dictam pla
team ad vendendum oleum a minutatim vel alio modo
¶ Et qui contrafecerit solvat pene nomine pro vice qualibet
quatraginta solidos denariorum. ¶ Item omnes illi qui por
taverint paleas vel herba ad vendendum per
portam sancti petri debeant illas vendere super murum
campi battaglie a schalellis sancti andree usque ad
ecclesiam sancti donati supra murum campi battaglie et qui
contrafecerit solvat pro vice qualibet quinque solidos denariorum et
perdat herbas et paleas quas portaverit ad ve
dendum ad alium locum. ¶ Item nullus possit in via
que est super murum campi battaglie tenere nec tenere
aliquid bancha vel descum fixum set ita habeat
et teneat quod elevet et ellevare debeat in sero et
qui contrafecerit solvat contrafaciens pena nomine viginti
solidos denariorum. ¶ Et quia locus qui vocatur contrata supra
murum battaglie sit factus modo platea que pot
est dici secunda platea communis nec est conveniens quod ibidem
fiant turpitudines et inmunditie proiciantur et
stercorentur ex quibus aer corrumpitur et honor in
firmatur quod non est sustinendum nec est de honore communis
perusii ut hec ulterius non fiat ordinamus quod per

duos priores artium civitatis perusii qui erunt de
mensibus Julii et augusti et camerarios elligatur unus
suprastes cuius officium duret sex mensibus qui suprastes
vocetur suprastes secunde platee qui habeat potestatem
et arbitrium explanari facere et mactonare expensis communis perusii dictam
dictam plateam et sic explanata et mactonata con
servari et manuteneri debeat per eum cui fuerint
stabilite constructiones platearum et stratarum secundum
formam aliorum capitulorum loquentium de mactonatis nec per
mictere quod aliquis possit portare vel ponere aliquid in dicta platea
terram lutam vel turpitudinem set omnes volentes
portare vel ponere teneantur talia portare et ponere
in campo battaglie vel proicere in plagis dicti campi conti
guis dicte platee ita quod nullum impedimentum vel turpi
tudo remaneat in dicta platea et quicumque contrafecerit
puniatur pena qualibet salma vel cista vel alia re acta
ad portandum talia in xl solidos denariorum per potestatem et
capitaneum vel per maiorem sindicum et credatur sacra
mento dicti suprastitis ad cuius petitionem debeant et te
neantur executionem predictorum facere et si in predictis fuerint
negligentes puniantur per eorum syndicatorem in vigintiquinque
libris denariorum. ¶ Et si priores et camerarius fuerint ne
gligentes simili pena xxv librarum pro quolibet qui
negligens fuerit per maiorem sindicum debeat
condempnari tempore syndicatus ipsorum. ¶ Et nichilominus
possint ipsi platea versus plagiam campi battaglie si
videbitur dictis dominis prioribus et camerario ordina
re in locis ubi non sit hedifitia cameras prout
crediderit convenire et ipsis pensionare et pen
sionari facere pro communi et trecatoribus sive spitiali
rellis assignare loca ex una parte ad eorum
artem exercendum ita quod non occupent tota platea
et volentes transire possint sine impedimento. ¶ Et
inobedientes mulctare usque in v s. denariorum pro quolibet
die. In quibus locis prohibetur stare caldararum
planellarum et fabrorum. Rubrica.

Statuimus et ordinamus quod nullus caldararius
et planellarius aut faber audeat vel presumat
conducere aliquam domum ad pensionem causa eorum
artis exercende prope aliquas scolas doctorum communis
perusii in iure canonico vel civili vel medicine vel
prope aliquod palatium potestatis vel capitanei vel iudicis
iustitie communis perusii nec ipsam artem facere vel exerce
re in ipsis domibus conductis per quinquaginta passus

viarum qui fuerit adoptati et suspensi ab aliquo
cum sepibus arboribus vel aliis rebus teneatur ipse [illegible]
sic ~~vel sindicus et iudex~~ iustitie et alii offitiales districti
facere ab occupatis extra octo dies postquam eis vel
alteri eorum fuerit denumptiatum. Vias autem que
sunt tam de uno ayliari extra usus Civitatis quam
ab uno ayliari ex et quacumque parte [illegible] contatus
et districtus sunt teneantur et debeant dicti offitiales te-
neri facere latas et amplas sicut melius fieri potest.
Et fiat ita et facere teneantur quod qualibet via publica
sit et esse debeat ampla ad minus decem pedibus
et via vicinalis ad minus octo pedibus ad pedem
comunis predicti. Salvo quod si aliqua [illegible] viarum
est maior et amplior vel esse debet maior
et amplior debeat remanere et ipsas vias et
qualibet earum ipsi offitiales comunis predicti qui erunt
pro tempore sic terminet vel terminari faciat et fieri
tempore sui offitii et ex suo offitio quando etiam ad
petitionem petentis sine libelli porrectione litis con-
testatione et figura et strepitu iuditii non obstante
possessione vel detentione quam aliquis habuisset
de eis vel aliqua earum dummodo predicta non fuit
litigatum nec locum habeat in viis novis et formis
reparatis factis et amissis per comune predictum que remane-
ant ut facte sunt. Et intelligatur quod sit via publica
per quam publice itur et veniri potest per quecumque et habet
exitum. Illa vero que exitum non habet intelligatur
et sit vicinalis. Et si vero offitialis non fecerit
vel fieri fecerit predicta ut supra dictum est solvat
pene nomine comuni predicto de suo salario centum libras
denariorum. Et predicti offitiales sub dicta pena
facere teneantur constringendo homines et personas
habentes facere iuxta ipsas vias et qualibet
earum quod ipsas exampletur et aptetur ita quod nullum
impedimentum remaneat in ipsis viis vel aliqua
no ~~earum~~ attingitus usus viarum exituros [illegible] teneatur
sic ~~etiam dictus maior sindicus et iudex~~ iustitie fa-
cere temuli [illegible] et ipsis teneri facere pur-
gatas per vianos ad [illegible] et [illegible] notarium
per Civitate singulis diebus ad faciendum hec fieri
sic no sub pena centum ~~xxv~~ libre si in predictis negligens fuit.
Et si vero ille vel illi cum vel quibus preceptum

fuit per dictum offitialem quod dictas vias amplet et ap-
no tent non aptaverit vel aptaverint termino ei vel
eis prefixo solvat quilibet eorum pene nomine decem
libre denariorum in Civitate et burgis [illegible] [illegible].
Et nichilominus dictas vias aptare teneantur et
cogantur ut dictum est. Et si aliquis habuit de sua
iuxta viam possit concedere via liberum aliunde et
per re sua remictere ad sua voluntate vocatis ad
hoc pro suis comunis quod hoc possit principale non ob-
stante contradictione vianorum si ex dictores non ha-
beret iuxta eam et declarando dictum [illegible] contractat
et fiat ad medium et equalitate dicte vie prime
sine fraude et sit similis par et equalis [illegible] modo
quod non possit in comodum aliquibus comunis habentibus
ius eundi et aliter aptari non possit nisi de vo-
luntate omnium vianorum qui consueti sunt habere
iter per ipsam viam contra facientes potestas et capita-
neus teneatur expellere omnibus suis sumptibus et expensis
in statum pristinum reducere. Et ad executorem predictorum
no et cuiuslibet predictorum contentorum in dicto capitulo teneatur ~~vicarii offitiales viarum~~
sic ~~maior sindicus et iudex iustitie~~ procedere ad
petitionem cuiuscumque petentis summarie et de facto
sine libelli porrectione et sine strepitu et fi-
gura iuditii pene centum librarum denariorum [illegible] de suo
per suum sindicatum auferenda et quod de predictis et pro
predictis non possit pena committi. Et item quod omnis
via per quam itur ad aliquem fontem [illegible] et [illegible]
circuitum Civitatis predicti et omnes alie vie
ab uno ayliari extra usus Civitate predicti re-
parentur et reaptentur ubi necesse fuit. Et
quod super predictis dicti ~~[illegible] actum~~ possit elligatur ~~vo-~~ sic
~~care [illegible] suprastites~~ boni vel legales per qua-
libet porta et facere et exercere quod quidem eisdem
no ~~[illegible]~~ super predictis videbit et placebit. Qui
suprastites habeant salarium ~~[illegible] pro predictis~~ sic
sic ~~dicto [illegible] videbit et placebit~~. Et quod dicti
suprastites et quilibet eorum possit cogere realiter
et personaliter homines et comunia castrorum et villarum
quos et que magis et sepius transire per dictam
viam reparandam et reaptandam declaravit
et in predictis et pro predictis potestas et capitaneus

ad passus coīs pūß ita qͦ passus sit qmqꝫ pedū
ppe ipās scholās et palatia .x.s pena xxv lib
den̄ pquolibꝫ sibi de facto aufferend̄ p potestē
et capitan̄ ul' eorꝫ offit; ad petiti nūciūꝫ pe
tentis et etiā suo motu. **Ut quedā res nō re**
tineant̄ ī stratis regalibꝫ ñ sub uolta palatij. R^{ca}

xvi. Nullus barlenus seu alia p̄s audeat ul' pre
sumat retinere ul' tenere ī uia quā tenē
subtus uolta palatij coīs pūß ul' ī aliqua stra
ta regali aliquā petichaꝫ ul' lancia ul' ban
chaꝫ ...a mensura .v. pedis nec retine ibi
banchū ul' tōtā ul' bredistan ... ptcassisti
nec sanguinac̄ nec sanguinem habere ul' tene
aliquo mō ex cameras nec etiā in uia ab ipā
uolta usqꝫ ad dom̄ ... ul' in
aliqua ... stratarꝫ et qui ḡt fecerit in pdictis
ul' aliquo pdcorꝫ tnatur soluere p uice qualibꝫ
Centū solid' den̄ et quilibꝫ ualeat accusare cuiꝫ
bapm medietas sit coīs et alia habeat accusator.
De calcto fiend̄ ī bologaio. R^{ca}

xvii. Statuim' et ordinam' ad utilitate hominum porte
sancti angeli et loci sci augustini et mo
nastiū in uoltulis et ad utilitate porte de uoltulis
qͦ fiat unū calcū ... adrena et cal
naꝫ et bonos lapides cū clausura lingnaminis
ī bologuio subtus murū ... p substetatione
uie et porte porte de uoltulis cū acqua que p
uenit de ciuitate et burgo porte sci angeli ī
... muru ueterē destruxerunt p qͦ nisi p
uideretur murus dcūs uetus et porta pdicta
posset minac̄ ruinā. Et qͦ dn̄i potestas capitan̄
... ciuitatis pūß tnatur et debeant
elligere et uocare sup dcō calcto fieri faciendo unū
bonū suprastite et unū notariū qui suprastes tnatur
et debeat dcūꝫ calcūꝫ fieri facere et conpleri sm̄
consiliu et deliberatione bonorꝫ magnorꝫ de
pūß et habeat p eorꝫ salario ... suprastes.
et notarius illud salariū qͦ ... ī quo calcto
et p fabricatione ipiꝫ expenditur de moneta
coīs pūß et soluat cū effectu p ...
... coīs pūß ... necessariū
sub pena ... eis auferenda de facto ad ma
ndatum ...

~~Angeli sine inpositione fienda p dictaꝫ suprastite~~
et ad petiti suā quos dē suprastes possit coge
re et cogi facere reale et psonale ad soluen̄ ... magnos et ma
... et potestas et capitan̄ dent et prebeant auxili ... males et rectorales p
ū consiliu et fauore ad suā petiti pena centū ... de opere p conplend̄
libr den̄ sibi ... de facto auferenda non
obstante aliquo capitulo ordinamento ul' refor
matione ī contrariū loquentibꝫ. **De reaptactione**
et reparactione uiarꝫ. R^{ca}

xviii. Quia me ad utilitate et comodū per
tinet uias ī lesas manutenerī uolentes. Ordinam' et sanxim' obseruari quod
maior sindicus iudex iustitie et alij offitiales
sup uijs coīs pūß tnantur et debeat oms
uias ciuitatis et burgorꝫ pūß et pub et
uicinales et etiā totiꝫ contatus ubi necesse fuit
alhominibꝫ et p' contrate facere reparari et ar
tari ubi erunt deuastate sine malitia et oc
cupatas et inpeditas facere exoccupari et ex
pediri ab occupante ul' inpediente tā super
terram quā subtus terraꝫ ī octo dies postquā
alicui eorꝫ fuit denuptiatū siue ppoat quis
noīe suo ul' noīe coīs pūß ī uia pub sine
ī uia uicinali quād cuiꝫ ī est. Et ipi offi
tiales et quilibꝫ eorꝫ cognoscere debeat oms
questiones occupationis oīuꝫ uiarꝫ tā pub quam
uicinaliu si occupate aut suspensē fuerint
ab aliquo ul' ab aliquibꝫ psonis tā ī ciuit
et burgis quā in cont et districtu pūß summarie
sine decimo libelli porrectione et sine strepitu
et figurā iudicij. Et qui nō obedīt eis
et cuilibꝫ eorꝫ ~~maiori sindico et iudici~~ iustitie
... soluat p uice qualibꝫ decē libr denariorꝫ
quorꝫ medietas sit coīs et alia habeat accusator
quorꝫ diffinitiones et terminationes potestas et
capitan̄ ~~et maior sindicus~~ ratas habeant
et faciat obseruari. Et cuiusqꝫ nō accepit
ad coptimū aliquā uiā ad actandū et non
obseruit qͦ pmisit quadruplū quātitatis
accepte p ipo coptimo faciendo coīs pūß
soluere tnatur et coptimū pconplere ad
~~p sindicū maiorem~~ cogi debeat et hoc intelli
gat ad pterita et futura. Et terminos ipius

tiant eiusdem suprastiti dare et prestare auxilium
consilium et fauorem et familiam quantam uoluerit
ad penam centum libr. den. si in predictis fuerit negli
gentes · Q uie vicinales possint claudi
de uolutate omnium vicinorum · Rea ·
·xviiii· Statuimus ac etiam ordinamus quod si aliqua via vicina
lis esset et omnes vicini qui haberent ius in dicta
via consentirent in concordia claudendi dictam viam uel occu
pandi eam/ possit eam licite et sine pena comunis
auctoritate claudere et occupare non obstante contra
dictione aliqua ¶ Et si aliquis qui ius non ha
beret in dicta via contradiceret uel impediret soluat pen
noie/ centum libras den. · Q nulla fouea uel
foram fieri possit iuxta aliquam viam excepte
inferiori ad duos pedes · Rea
·xx· Ad conseruandas vias ne debeat uel possit
destrui ¶ Volumus quod Nulla persona que
haberet facere iuxta viam aliquam publicam uel vicina
lem excepte inferiori audeat facere aliquam foueam
uel foram uel fieri facere prope viam ad duos pedes
ad pedem comunis pisarum et qui contrafecerit soluat pro
uice qualibet decem libr. den. et quilibet sit accusator
et habeat medietatem banni ¶ Et si via que non
se alamaret uel corruet propter dictam foueam uel fo
ueam quam faceret uel fieri faceret cogatur dictam
viam reficere suis expensis et in statum pristinum
reducere per potestatem uel capitaneum uel maiorem sin sic
sic dici et iudices iustitie statim cum eis fuerit per
aliquem dictum ¶ Insuper si aliqua lama uel terra
que cenderit de re alicuius esset in aliqua via ille
de cuius re cenderit teneatur illa lama et terra
de dicta via eleuare et ponere uel portare in ipsa
re uel alibi que esset subtus dictam viam non ob
stante contradictione illius cuius esset uel est dicta res
que infenus staret sub pena dicti modo arbitrio
potestatis ¶ Et ad hoc per potestatem uel capitaneum
et eorum et cuiuslibet eorum offitiales uel per maiorem sindicum
et iudices iustitie statim cum eis uel alicui eorum fuit
per aliquem dictum penitus compellatur aliquo capitulo
non obstante De exoccupatione viarum
et forarum earum · Rea ·
·xxi· Statuimus et ordinamus quod maior sindicus
sic et iudex iustitie et offitiales super viis
comunis pisarum faciat et fieri facere teneatur exoccupari

et expediri super terram et subtus terram omnes vias publicas
et formas ipsarum viarum Ciuitatis et burgorum et contratus
ab illis qui impedirent seu occupauerint eas seu ab
illis qui eas detinent impeditas uel etiam occupatas
non obstante aliqua prescriptione longa uel longissima
nec aliqua detentione facta per aliquam personam uel qua
aliquis diceret se habere dictis viis uel formis
non obstante aliqua licentia sibi data per aliquem
offitialem comunis pisarum non obstante capitulo quod loquitur
quod potestas et capitaneus non possit congnoscere nisi
de maleficiis commissis exceptis et tribus mensibus
ante ¶ Et quilibet potestas et capitaneus qui pro tempore sic
fuerit et maior sindicus contra occupantes seu dete
nentes occupatas puniendos et condempnandos sint
iudices competentes ¶ Et dicti offitiales teneantur et
debeant contra occupantes seu occupatas detinentes
dictas vias et formas inquirere puri et de facto/ et
ueritate reperta mandare occupantibus seu occupa
tas detinentibus quod ipsas debeat exoccupare et in
pristinum statum reducere ¶ Et quicumque non expedi
uerit seu exoccupauerit viam uel vias et formas
ipsarum ad terminum quod dicti offitiales seu alter eorum adsin
gnabit eidem/ Centum libre comunis pisarum nomine pene
soluere teneatur (que pena de facto ad faciente
auferatur/ et massario comunis dentur pena sumarie
et de facto sine strepitu et figura iudicii nec etiam
peti possit de predictis fieri compromissum ¶ Et nichilo
minus uel vias seu formas expediri et exoccupare
facere teneatur ¶ Et ne possit in dubium reuocari
ad quem spectat offitium super viis ¶ Statuimus et ordinamus
quod potestas et capitaneus et eorum et cuiuslibet eorum
offitiales et maior sindicus et iudex iustitie et
quilibet eorum in solidum sint super exoccupatione viarum
fieri facienda et mundatione et examplatione et accomine
formarum viarum et aliarum formarum et pontium qui
sunt uel fieri debent in viis ¶ Et si in comunis soluete
et per quas iri consueuit ad aliquem fontem publicum
uel alicuius ipsorum fontium et ipsi fontes sint occu
pati per aliquem debeat per occupante uel eum qui occu
pari fecerit/ exoccupari termino ei assingnato per
aliquem supradictorum offitialium sub pena xxv libr. den.
et dicti offitiales et quilibet ipsorum teneatur et

debeat exconmuni facere ad petitorem cuiuscumque
facere tenatur sub pena quinquaginta librarum denariorum
de suo salario soluendo. Salvo quod hoc intelligatur
in illis et de illis fontibus ad quos homines publice
consueverunt ire et qui pro publicis fontibus habiti sunt
temporibus preteritis et non in illis et de illis fontibus
ad quos homines prius non consueverunt ire. Et qui
pro publicis fontibus non sunt habiti temporibus preteritis
non obstante aliqua prescriptione temporis longa vel
longissima. De omnes forme civitatis
aptentur certis temporibus. Rubrica.

·xxii· Omnes forme que sunt et que fuerint
in suburbiis civitatis publice et in planis ipsius
civitatis anno quolibet de mense madii usque
ad mensem septembris aptentur et remondentur
et incipentur et amplientur ita et taliter quod
aqua bene decurrere per eas possit sine aliquo
impedimento pro laboratoribus et pro coptumatoribus
terrarum existentium iuxta ipsas formas quatinus
contendit terre quas laborat vel tenet ad capo
tenimentum iuxta ipsas formas et ad hoc realiter et personaliter
compellatur non obstante quod terre per quas dicte forme
currunt debent essent non subiectorum iurisdictioni
temporali comunis perusii. Et sindici castrorum et villarum
comitatus perusii qui habent territoria in planis et aliis
locis anno quolibet in introitu mensis settembris
scriptum debeat omnes formas sui districtus.
et si invenerit aliquos contrafacientes denumptiare
debeat in octo dies mensis settembris maiori
sindico et iudici iustitie qui pro tempore fuerit sub
pena xxv librarum denariorum sindico qui non denumptiaverit
aut ut supra dictum est. Et dictus iudex
scribere faciat omnia nomina illorum contrafacientium
et contra debeat inquirere summaria ad vindendum
penam. Et si invenerit aliquos contrafacientes
procedere debeat contra eos et quemlibet eorum ad exigendum
eorum supradicte pene omni sollempnitate iuris obmissa
Et ad faciendum aptari ipsas formas expensis
illorum qui contrafecerint. Et si dictus iudex fuerit
negligens in predictis ad penam faciendi solvere

teneatur comunis perusii nomine pene centum librarum denariorum
et dictus maior sindicus et iudex de predictis sindicari
non possit non obstante aliquo generali vel speciali
loquente in contrarium. De via quam quis
habet per rem alterius liceat mutare per aliam loci ad commoditatem ipsius.
Rubrica.

·xxiii· Siquis habet viam in terra re aliena per quam
debeat et sit consuetus ire ad suam rem.
Et ille cuius fuerit res sive possessio ab utraque
parte si voluit ipsam retrahere de dicto loco et aptare
per alium locum unde sit sibi ad commodum et commoditate sui
dapnum possit ipsam mutare tollere et removere
et aptare aliam per rem suam arbitrio duorum
bonorum virorum quorum unus elligatur per illum qui viam
mutare voluit et alter per illum qui debet
habere viam predictam. Et si duo ad mutationem
viae faciendam et assignandam electi non essent
in concordia capitaneus alium addat et illud in
quo vel de quo fuerit in concordia capitaneus
faciat observari et contrafacienti non observanti
capitaneus auferat pena nomine decem librarum denariorum
dummodo via que reddit sit equalis viae
que accipitur et similis et eiusdem debeat
esse quantitatis. Et siquis habet vel habuerit
vel habere deberet viam per rem aliam et
ille cuius res fuit voluit ei concedere anditum
sive viam per alium locum per quem esset sibi ad
commodum sive dapnum dummodo via que redditur
per alium locum non sit deterior vel incommodior
habenti ipsam viam possit ei concedere
sine fraude. Et si ille qui deberet habere
viam vel anditum per suum locum non inveniret eundem
eundo per alium locum solvat de suo vel de dicto
De via super foveis qua itur ad sanctam Julianam
non occupetur. Rubrica.

·xxiiii· Via publica existentes super foveis existentibus a porta per quam itur ad sanctam
Julianam et exeuntibus et venientibus ad viam
publicam burgi sancti petri et ad fontem novum
vivi per eum non occupetur nec apprehendatur
nec etiam per aliqua fovea non obstante huius

capitulo aliquo capitulo facto vel faciendo positi
vel comunis. ¶ Et si potestas vel capitaneus vel aliquis
eorum permicteret quod dicte fovee seu fosse occupa-
rentur vel apprehenderentur perdat de eorum salario
Centum libras denariorum. ¶ Et de hiis absolutionem
petere non possit nec eis absolutio concedi
possit ullo modo. ¶ Et predicta locum habeant in omnibus
foveis sive fossis burgorum predictis. // Dicimus hoc
non preiudicet religiosis et spetialibus personis
quibus concessum est aliquid ex eis. De lavatoriis

fiendis. Rubrica.

XXV. Priores artium teneantur facere fieri septem
sex lavatoria sive guazzatoria expensis
comunis in locis istis videlicet in contrata porsine-
subtus fonte novum aliud apud fontem neggi
et aliud in contrata fontium novorum existentium
in valle sancti populi in cava iuxta ipsos fontes
et aliud in valle valiani subtus fonte no-
vum et aliud in contrata fontium sancti galgani
in terzeno comunis quod est subtus fonte sancti galgani
et etiam aliud in contrata venellie. ¶ Et super
hiis dicti priores ~~et camerarius~~ teneantur elligere
quinque bonos homines videlicet pro qualibet porta
qui presint super dicta lavatoria et guazzatoria fa-
cienda fieri. ¶ Et sint dicti boni homines super-
stites per quas itur ad ipsos fontes a portis
burgorum civitatis predictis usque ad ipsos apta-
ndos et purgandos qui offitiales predicta facere
possint et debeant de pecunia ~~quacumque veniente~~
~~Deve penes massarios comunis predictis de quacumque~~
~~pecunia non obstante quod ipsa pecunia in alio ope-~~
~~re comunis expendi debet~~. ¶ Et quod fons de venellis
ita aptetur quod ipse fons sit divisus in duo videlicet
quarum deputetur pro aqua auriendam pro bibendo
et alia pro animalibus. ¶ Et quod fons guazzatorii et
fons sancti populi reaptetur qui fontes po-
siti sunt in porta sancti petri. ¶ Cui massarii pe-
~~nes quos est et erit dicta pecunia teneantur~~
~~et debeant dare et solvere ipsis offitialibus~~
super dictis operibus sine aliqua appodixa usque ad
quantitatem sufficientem pro predictis. ¶ Et habeant
dicti offitiales pro predictis pro eorum salario quilibet

eorum decem libras denariorum. ¶ Et quod possit sibi
elligere unum notarium cum salario centum solidorum denariorum.
~~¶ Et quod offitiales dicti comunis super blado ipsius~~
~~comunis possit debeat et teneant dictis offitiali-~~
~~bus et eorum et aliis eorum satisfacere super dicta~~
~~eorum salaria et dare et solvere de pecunia et pre-~~
~~tio dicti bladi sine aliqua appodixa aliquo non~~
~~obstante qui dicti priores elligere teneantur~~
ut dictum est. ¶ Quod nulli liceat aquam derivare
de certis locis. Rubrica.

Nemini liceat derivare aquam de via
publica a porta Bebuir usque ad fontem sancti XXVI.
prosperi et a becadori porta usque ad ecclesiam
sancti Jacobi a domo heredum filiorum Jacobi bona
sengne per viam novam usque ad fontem neggi-
contrafacienti potestas et capitaneus aufferat pro
vice qualibet decem libras denariorum. Qualiter tollatur

impedimentum fluminis vie publice et quali quedam
diavolendina clausa emendetur et cuiuscumque generis dirutum. Rubrica.

In quacumque parte comitatus et districtus predicti
aliquod flumen seu fossatum prestaret seu XXVII.
prestabit impedimentum vel dapnum alicui vie
publice ita quod impediret vel impediri posset nimia
abundantia aquarum vel occasione alicuius
clause studiose facte vel arborum existentium in dicto
flumine seu si occasione alicuius impedimenti itine-
ris seu accessus euntium et redeuntium per illam
viam que occasionibus predictis vel aliqua earum
impediret vel impediri posset seu dapnum
daret aut dabit in posterum alicui populo
vel comitati vel in locis alicuius predictis cuius
vel comitatenses illud impedimentum et omne no-
cumentum quod prestat seu prestabit impedimentum seu
dapnum vie seu spetialiter per homines contrate
qui consueti sunt ire et redire per illam viam
tollat et taliter aptetur quod flumen seu fossa-
tum seu per lectum suum decurrat prout melius
decurrere consuevit ita quod nullum prestet im-
pedimentum et hoc fiat expensis hominum dicte con-
trate. ¶ Et nulli liceat in fluminibus carne
et nestoris nec alicui eorum in hos confines seu

¶ Fiat etiam et fieri debeat expensis dicti comunis ~~pro offitio murorum civitatis~~
iuxta et prope fontem sancti galgani unum lavatorium pro lavandis pannis pro
artificibus artis pannorum lane et quod ad usum ipsorum pannorum
lavandorum sit aptum et deputatum. Ex quantitate qua ipsum lavatorium
et ipsius factio constiterit, dictis et artifices dicte artis pannorum lane con-
in quinque annos ex tunc sequturos restituere teneantur. ~~Et ipsum dictum offitium~~
~~murorum debeat prestitisse in duos annos proxime venturos dicte pecunie ...~~
~~... dummodo cautionem recipiat pro comuni de restituendo dictis costis faciendo~~
~~... ut dictum est ...~~

seu turrinos hedificare seu hedificari facere
aliquod opus vel laborerium sub pena .L. libr.
den. et alibi ubi fuerunt molendina olim dom.
Sarracem et consortium positum in pertinentiis castri sancti
miniati usque ad pontem porti in dicto flumine nec
non castra montis vbium. Et quod flumen geme
propter tortuositatem et anfractus ipsius fiat dictis
circhustantibus manegia restringnatione et dap-
num non modicum afferet. . rebus circhustantibus.
Item statuitur quod dictum flumen quod est in strata
queritur ad ulla parte et usque ad flumen nostro
rio dictum flumen gene et vim ipsi diligatur
et anfractus ipsius fluminis et tortuositas
tollatur itaque habeat liberum et rectum cursum
Et si que molendina vel clusa erunt in dicto flu-
mine que erunt necesse destrui occasione predicta
destruantur et tollantur et ulterius in dicto flu-
mine vel circha non reficiantur. Et predicta fiat
et fieri debeat expensis hominum ad quos expectaret
utilitas. Et quia dicta molendina destru-
untur extimatio fiat et distributio habeat
vel confessionis et executionis mandent tamquam confes-
siones. De castra comitatus pistorii
muruentur. Rubrica

·xxviii·

Ad honorem statum et comodum Civitatis
pistorii muniri et actari debeat universa
castra comitatus pistorii videlicet illa que ~~consimilibus distet~~
~~pistorii sita sunt silicet castrum castilionis filiorum~~
~~pissi castrum plagium castrum de galliano castrum~~
~~paricelle et alia que actari debet et muniri in~~
~~quacumque parte ipsorum vel aliorum eorum indebite oppo-~~
~~tunum expensis comunitatum dictorum castrorum vendatur~~
~~seu etiam que venderentur et ut de intelligatur~~
~~de castris veterum et in omnibus aliis castris comitatus pistorii~~
Et omnes universitate hominum qui tempore generre
et seditionis ad ipsa castra soliti sunt habere seu olim
~~[illegible]~~ trahatur et debeat ad uniude homines
ipsorum castrorum ad ipsa actatione et muralium
faciendum pro parte circumstantibus contingente secundum numerum
focularium vel quod homines ipsorum castrorum et illi o
ad ipsa castra recurrerent securare valeant ...

sic
·/· pro bonos homines eligendos per duos
priores an aneth pistorii

sic

Et dicti priores actuum predicta observari faciant
et etiam ad ea plene aliquo statuto comunis vel populi non
obstante nec aliqua reformatione consilii vel re-
ctorum sive ordinamento aliquo quod dictarum ratione ...
queretur. Et si potestas et capitaneus facere fa-
cere neglexerint et de facto ... qua ...
eis fuit postulatum tractare debere quilibet eorum
centum libr. den. comuni pistorii. De purgatione
platee et stratarum. Rubrica

·xxviiii·

Volumus ut in platea comunis pistorii et strate
regales munde consistant quod potestas actuum
qui existit de mense madii et iunii pena centum libr.
den. semper in anno de hiis mensibus vel aliis cor-
tratur ~~de consilio~~ capitaneo facere pro platea quod
quicumque vult pro uno anno ipsam plateam et stra-
tas regales purgare et palatia potestatis et ca-
pitanei et ... et scalas ipsorum palatiorum veniat
ad promittendum et illi stabiliatur qui pro minori qua-
titate facere voluerit dicto modo qualibet ebdomada te-
neatur ipsam et ipsas tergere et mundare seu
mundari facere et ... et elevare
seu elevari facere de dicta platea et stratis sub
pena .xl. solidorum den. pro qualibet vice que quotiens que
sibi acciderit solvat eadem fiet quatuor vices.
De quacumque pecunia comunis pistorii pro massarios comunis pistorii
~~fiet aliqua apodissa ... vel mandato alicuius~~
~~offitialis comunis pistorii. Et quod ... actum ...querunt~~
~~de offitio tempore qua solutiones fieri debent ipsas~~
~~solutiones fieri faciat sub pena centum libr. den.~~
~~solvent singulis tribus mensibus ... faciat~~
~~quod ... et pro qualibet ... sit ...~~
extimator et in platea ... Et quod quilibet
qui fuit repertus pro familia potestatis vel capitanei
cingere vetitas armas ... palatiorum vel in ipsis
palatiis ubi iura redduntur vel alia turpitu-
dine facere vel in porticis vel in scalis palatiorum
solvat et solvere debeat pro qualibet vice quinque
solidos den. de facto et capi et detineri possit quo
usque solverit dictam penam que pena sit et esse
debeat familiarum ducientium

sic

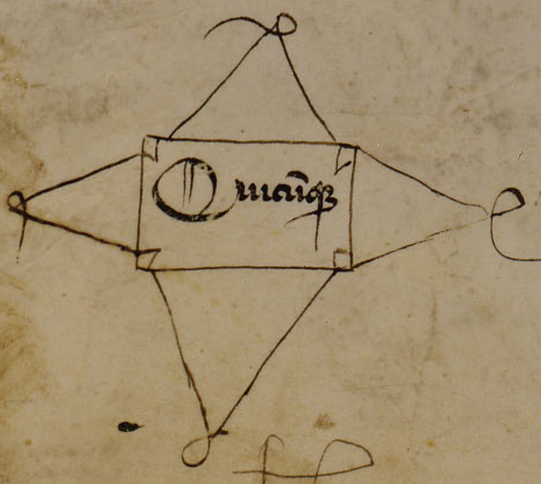

et declaratio predicta quanta fieri posset et
decentius opus pontis cum illis clusis seu fontis
fieri ordinari et ad quos expectat utilitas pontis
vel aliarum eorum et pro quanta parte et deliberatione
Et postea premissis et factis postmodum procedatur
ad bassamenta et qui per annum pro opus de
pretio obtulerit a declaratione facta pro predictorum
in fieri faciendis precium illius cum peritis de la
rectorum constructio operis et perfectio concedatur et
aliter concessio et processus non valeat ullo modo
Et Nullus homo cum lictoribus vel sine lictoribus
premissis causa nisi pro domini sui privata aliquos lxiiii.
contrahentes possit nec debeat agravare nec
molestare et qui contrafecerit puniatur vice qualibet
in decem libris denariorum Et inde esse possit et debeat
sindicus quilibet accusator et actor in eis iudicio
et credatur eius iuramento cum dicto et declaratione unius
testis et habeat et habere debeat medietatem
eo quod pro eius causa venerit in com(m)uni Et pontes
ante qui recuperaret et repararent reficerent
ac etiam manutenerent in fluminibus per homines
et expensis hominum cuiuslibet parochie in qua est
pons reaptandus seu etiam reparandus Et pates
vias faciant construent et reaptent per homines
et universitates qui et que tenentur et debent adire
reparatores et constructores viae in qua situs est
pons Et sindicus requiret quod aliquid specialiter
teneatur ad constructores et reparatores ipsos fiat
reparet et construet per homines et universitates ad quos
spectaret utilitas ita quod qui plus commodi
consequitur plus contribuat secundum discretionem offitialis
pro tempore Item teneatur et debeat dominus sindicus lxv.
maior et iudex iustitie sub pena centum
librarum denariorum ad petitionem petentis facere reaptari
et largari et meliorari omnes vias comitatus
predicti ita quod homines et personae cum bestiis et sine aliquo
gravamine accedere possint et hoc fiat expensis
vicinorum qui sunt facere per locum et qui consueti
sunt reaptare et reducere per ipsas vias Et si in predictis lxvi.
dominus maior sindicus et iudex erunt negligentes
privatur in eodem premio tempore sui sindicatus

Item volumus quod via que venit de castro
plagiani de clusio ad Civitatem predictam aptari de-
beat ita quod possit iri ut habeat longitudinem
habundantiam et que placebit ~~[illegible]~~
~~ribus civium civitatis predicte et mensuratis et~~
~~ad hoc ipsi domini priores et [illegible] [illegible] eligere~~
~~sufficientes et prudentes et ordinare prout eis videbitur~~
~~convenire~~ Quod in anguis Civitatis predicte non re-
tineantur necessaria aliquid unde exeat
turpitudo. Rubrica

Ad hoc ut Civitas predicta a turpitudinibus
vel fetoribus non reddatur statuimus et ordina-
mus quod nulla persona audeat vel possit facere vel re-
tinere in anguis seu angiis burgorum predictorum aliquod
necessarium seu agiamentum unde exeat turpitudo
in fossis seu carbonariis vel locis aliis existentibus
extra muros predictos et quicumque ipsum habuit debeat
ipsum reclaudere vel amovere ita et taliter ut
turpitudo non exeat aliqua de predictis sub pena
decem librarum denariorum et camerarius predictorum et capitaneus et
maiores sindicus fiat requisito prius et servete
aliquo capitulo non obstante Et cum modo cuilibet sit
licitum habere volenti aliquod agiamentum vel necessa-
rium in dictis anguis sine pena facere in dicto
anguo seu anguis pilastrum usque ad terram vel
anguo cavare et inde facere necessarium
vel agiamentum et deducere ipsum vel carbonariam
vel aliud locum ut palam ab hominibus videri non
possit turpitudo. Ubi debeant stare ven-
dentes somarios Rubrica.

Volumus et ordinamus quod nemo audeat
vel presumat stare ad vendendum aliquem
somarium vel somariam tempore nundinarum in capo sancti
petri set stare debeat ad vendendum ipsos somarios
tempore nundinarum extra in burgo sancti petri ex duos portis
dicti burgi ad penam viginti quinque solidorum denariorum pro quolibet
contrafaciente Quod elligatur unus offitialis per priores
Artium ad quem debeant convenire nutrices et
famule volentes se cum aliquo locare Rubrica.
Item quia currenti tempore nutrici et
famule habent non modicam cautelam

sic
Et quilibet possit et liceat habere pro famulis sclavos et sclavas et ipsos et ipsas in suos et suas tenere pro famulis et famulabus et eos et eas usque ad pena[m] aut[em] respondere. Addito quod nullus p[ro]p[ri]a voluntate eos vel eas tenere possit. pena sclavos tenenti centum librarum denariorum. cuius pene exactio de facto potestas et capitaneus facere teneantur cuius medietatem dari faciat huiusmodi domino quod eum voluntate tenere alia medietas in com[mun]i faciat devenire. Et de tota ipsa pena habere possit potestas vel capitaneus duos solidos pro qualibet libra. Et e contra contempnat potestas et capitaneus negligens in penam in centum librarum denariorum.

- Lxvii.

et etiam multi ipsis indigentes et maxime nutricibus ipsas nequeant invenire pro pueris et puellis lactentibus sepius periculum imminet et iactura presenti Capitulo statuimus quod deputetur et deputari et eligi debeat de anno in annum unus artifex in platea comunis predicti et tenens cameram vel apotecham per dictos rectores artium Civitatis predicti ad quem et ad cuius cameram vel apotecham concurrant omnes et singule nutrices et famule volentes se locare. vel puerum vel puellam seu gubernentur ad nutriendum accipere et faciat ad predictum officium se scribi ita quod indigentes requirentes ipsas nutrices et famulas possint scire ipsas et locum unde sint. Et quod dictus offitialis sic deputandus habeat pro suo salario pro tempore unius anni a comuni predicto decem libras denariorum. De veneratione

Indulgentie fratrum sancti dominici etc.

Ad honorem et reverentiam omnipotentis dei et gloriose virginis matris eius et ad reverentiam translationis beati stephani martiris sanctissimi et beati stephani cuius festum sit tertia die kalendis augusti et sequenti die post veniam que est apud ecclesiam dominae marie de Angelis de gessiso presenti decreto duximus statuendum quod potestas et Capitaneus et quilibet eorum nec non rectores artium qui pro tempore fuerint teneantur et debeant vinculo iuramenti et ad penam centum librarum denariorum requirere et pro parte comunis rogare facere venerabili patri domino Episcopo predicti ut ob reverentiam predictorum sanctorum et ad honorem et statum comunis predicti cum debita reverentia debita accedere debeat cum clero et clericorum Civitatis et burgorum predictorum apud ecclesiam dictam die que est vigilia Et quod potestas et capitaneus et rectores artium cum [omnibus] artificibus Civitatis et burgorum predictorum teneantur et debeant ad dictam processionem accedere apud dictam ecclesiam sub dicta pena et quod dies qua fuit dicta venia sit et esse debeat dies feriata et quod Camere artificum dicto tempore debeant claudi et clause esse debeant Et quod artifices non

debeant aliquid laborare pena cuiuslibet ex parte extrema tempore et die qua erit venia et festa supradicta. Et quod fratres predicatores seu conventum fratrum predicatorum de predicto habeat et recipiat et habere et recipere a comuni predicto pro auxilio et sublevatione expensarum quas dicti fratres sustinent ultra solitum in predicto et pro fratribus alios forenses venientes et affluentes anno quolibet ad indulgentiam generalem que est annuatim predicti apud eorum locum secunda et tertia die mensis augusti in festo sancti stephani prothomartyris quinquaginta libras denariorum anno quolibet

sic Et quod offitiales deputati vel deputandi super elimosina que datur annuatim pro parte comunis predicti vel massarii dicti comunis teneantur et debeant dare et solvere dictas quinquaginta libras denariorum dictis fratribus seu conventui fratrum anno quolibet quindecim diebus ante dictam indulgentiam seu ante kalendas augusti de pecunia pretii granorum et bladi comunis predicti vel de quacumque alia pecunia comunis predicti sine aliqua apodixa potestatis vel massarii et sine subtractione vel detentione gabelle Et quod dicta helimosina ponatur et poni debeat et scribi in libro helimosine comunis predicti et exinde proposita in libro helimosine habeat non obstante ordinamento et statuto quo caveatur quod nichil possit et debeat dari alicui vel donari de avere vel de bonis comunis predicti et non obstante quod pecunia pretii bladi vel granorum seu alia comunis esset deputata in aliquo alio usu opere vel facto et non obstante aliquo alio generali vel speciali contrario Insuper requiratur per rectores artium guardianum fratrum minorum de predicto et priorem ordinis sancti Augustini de predicto et subsequenter omnes alios prelatos et religiosorum Civitatis predicti et rogetur pro parte comunis predicti octo diebus ante festum et indulgentiam que est apud ecclesiam sancti dominici de predicto in translatione sancti stephani exsecundo et tertio die augusti ut accedant cum suis religiosis ad processionem que

annuik 1566 - 1567

(36... ...)

fieri consueuit ad dictam ecclesiam sancti dominici pro
cessionaliter eundo ab ecclesia sancti laurentii usque
ad ecclesiam sancti dominici et conuentus aliorum religiosorum
qui non accesserit ad dictam processionem die qua ua
dunt alie religiones ad dictam ecclesiam sancti dominici tempore
indulgentie pro eo anno quo non accesserint ut
dictum est perdant ipso facto ipsi et quilibet fratres
dicti ordinis et conuentus elimoxinam que eis dari
consueuit uel eis danda ueniret si uenerit ut dictum est
et talis helimoxina per nullum offitialem communis pisarum
eis solui possit uel debeat. ¶ Et potestas ac
tum uel alius offitialis communis pisarum contra predicta non possit
aliquid proponere uel reformare et nullus notarius
contra predicta scribere et si contra scriberet puniatur contra faciens
in ducentis libris denariorum per sindicum communis pisarum puniatur
qualibet. ¶ Et si aliquis offitialis communis pisarum
dictam elimoxinam talibus conuentibus uel fratribus
ad dictam processionem non euntibus ut dictum est pro eo
anno quo non accesserint solueret uel daret puniatur
et condempnetur communi pisarum in centum libris denariorum et in
duplum eius quod solueret pro helimoxina predicta.
¶ Et quod sex diebus proximis ante dictum festum et in die
indulgentie et sex proximis sequentibus nullus re
presalia aliqua uti possit nec aliquis possit
reprehendi pretextu seu uigore alicuius repre
salie nec etiam aliqua sequestratio fieri possit
de aliquibus rebus quorumcumque uenientium ad dictam
indulgentiam dictis diebus per aliquem offitialem
communis pisarum uel curtis alicuius. ¶ Et contrafaciens ipso
facto cadat a iure suo contra tales represalias et captus
nichilominus restituatur pristine libertati. ¶ Et res
que sequestrate essent debeat de facto per quemcumque
offitialem communis audita querela reddi et restitui
facere sine aliquo temporis interuallo et quod fiet
pro restitutione fieri facienda dictarum rerum non possit
in aliquo sindicari. ¶ Et si negligens fuerit offiti
alis coram quo facta erit querela puniatur in ducentis
libris denariorum tempore sui sindicatus per eorum sindicatorem.

Lxviii. De examplatione uie extra burgum
porte hebrey. Rubrica.

Statuimus et ordinamus quod offitiales
super uiis ad penam uigintiquinque libri
denariorum de suo salario teneantur et debeant uiam
que est in confinio communis pisarum extra burgum porte
hebrey apud de pasteriis usque ad uiam ma
iorem que uadit ad dictam iuliana facere ex
amplari et actari ab illis personis quibus uide
bitur ipsis offitialibus. ¶ Et in dicta uia nullus
possit nec debeat proicere aliquam turpitu
dinem terram uel litamen uel aliud inpedime
ntum ad penam decem librarum denariorum et quilibet
possit esse accusator et habeat medietatem banni.

De inquibusdam locis in fluminibus nestoris et caune non fiat
molendinum uel clusa uel aliud hedifitium. Rubrica.
Lxviiii.

Hec mandamus statuimus et ordinamus
quod a ponte montis ubiani usque ad mo
lendinum ecclesie sancti iorgii posita in flumi
ne nestoris et etiam a ponte montis ubiani
usque ad molendinum quod fuit olim domini sina
cenii positum in flumine cayne et in ipsis
fluminibus seu circha ipsa flumina intra
ipsos confines non possit fieri nec hedifitari
aliquod molendinum clusa in pedimentum seu
aliquod aliud hedifitium et si aliquis in dictis
fluminibus et locis faceret supradicta uel ali
quod predictorum dominus capitaneus communis pisarum qui est
et qui pro tempore fuerit ad petitionem cuiuscumque
petentis sub pena quingentarum librarum de suo
salario faciat talia molendina inpedimenta
siue hedifitia in uno mense a tempore pe
titionis facte tolli destrui et funditus euelli.
¶ Et si aliquod fieri oporteret quod non esset emptum
quod emi debeat per illos ad quos expectabit
utilitas et pretium solui per eosdem illis quorum
esset hedifitium. ¶ Et ad predicta teneantur illi quorum
esset hedifitium quia illi ad quos expec
tabit utilitas compellantur et compelli po
ssint per potestatem et capitaneum et eorum et cuiuslibet
eorum offitiales ad petitionem cuiuscumque petentis
de facto realiter et personaliter ad penam

Quigentarum libr. den. ita quod omnino empto et uendicio fiat. Et ad extimactorem hedifitii faciendam elligi debeat unus bonus offitialis per priores artium ad petitionem cuiuscumque petentis sub dicta pena. Et si dominus molendini esset talis persona que per dictos dominos compelli non possit tunc nichilominus extimactio fiat per illum qui fuit electus per priores. Et facta dicta extimactione et deposita dicta extimactionis et notificatione facta domino quod pretium recipiat hedifitium dictam extimactionem tunc tale hedifitium et molendinum in utraque dictorum casuum diruatur. Et potestas et capitaneus teneatur ad dictam penam mictere familiares suos ad dictam deuastationem faciendam. Et mandamus quod in futurum et eternum infra dictos confines supra in principio presentis capituli contentos et iuxta dicta flumina infra dictos confines per aliquem non possit fieri construi nec hedificari nec retineri aliquod molendinum uel hedifitium sub pena predicta. Et si infra dictos confines esset aliquod molendinum uel hedifitium quod fuisset emptum in pretium et pretium pres solutum penitus diruatur et dirui possit per dictos offitiales et per quamlibet aliam personam impune et quod tales diructores nullius possit puniri uel condempnari per aliquem offitialem ciuitatis perusii ad penam quingentarum librarum den. Et si esset emptum et non solutum dicti offitiales pretium solui facere teneatur ab emptoribus et postea dirui ut dictum est. Quod forma loggij mundetur et cauetur ad certam mensuram.

Lxx Statuimus et ordinamus cum quedam forma facta et in mensa fuit per planum Sangranie siue montis frondosi que uocatur forma loggij que incipit a via pontis mamoli siue ponticelli et protendit usque ad possessionem monasterii sancti petri sit repleta et aqua que fluere consueuit per dictam formam dapnum afferat in mensis possessionibus adiacentibus quod maior sindicus et iudex iustitie comunis perusii teneantur et debeant dictam formam facere mundari et fieri cauari largam duodecim pedibus et profundam sex pedibus ad pedem comunis perusii. Et predicta fieri faciant expensis habentium possessiones iuxta dictam formam et confines dicte forme. Et si dictus iudex fuit negligens in predictis cum fuit requisitus condempnetur comuni perusii in centum libr. den. de suo salario tempore sindicatus. Et idem fiat et fieri debeat in omnibus et per omnia de formis que sunt uel esse consueuerunt in strata que est iuxta castrum montis melini qua itur ad villam anchaianelle ex utraque parte dicte strate scilicet a ponte mangno quod est in dicta strata supra usque ad plagiam. Et quod omnes et singule forme et clocane manuteneantur et mictantur ubicumque sunt utiles et necessarie ~~et omnes~~ [illegible] ~~Et maior sindicus et iudex iustitie~~ predicta executioni mandare teneatur ad petitionem petentis sub dicta pena.

Et ad conseruationem stratarum et viarum comunis perusii statuimus quod laboratores et coptumatores possessionum terrarum et vinearum que sunt in comitatu perusii que habent confines vias et stratas publicas teneantur et debeant quantum tenet res qua habet ad coptimum uel laboritium mictere formas cupas et amplas et eas manutenere et conseruare et nulla clusuram uel apparatum in ipsa forma facere et fieri facere uel tenere quod aqua possit libere currere et cursum habere per ipsam formam uel quod ita impedimento alicuius clusure uel apparate aqua exeat in aliqua via seu strata publicam. Et si tales possessiones et terras et vineas habentes non habeant laboratores uel coptumatores isto casu domini ipsarum rerum predicta facere teneantur pena decem libr. den. pro quolibet contrafaciente et uice qualibet. Et predicta fieri debeant infra xv dies post bapnimentum factum quod bapnimentum fieri debeat omni die sabbati exceptis domino potestatis uel domino capitanei uel maioris sindici comunis perusii in scalis palatii potestatis comunis perusii et in certibus locis platee dicti comunis et quod quilibet syndicus cuiuslibet castri uel uille comitatus perusii omni mense teneatur et debeat denumptiare et assingnare scilicet quilibet sindicus teneatur denumptiare et assingnare coram potestati uel domino capitaneo uel domino maiori sindico

laboratores coptumatores ul dnos talium rerum ubi
non essent laboratores et coptumatores qui non
decupassent formas et cupas et amplas non con
servassent ul quod non observaret sub pena viginti
quinque libr. den. pro quolibet sindico et qualibet
vice pena vero talium laboratorum coptumatorum
et dnorum si fecerit contra predicta sit et esse debeat
quinquaginta libr. den. pro vice qualibet qua fuit
contrafactum. Et quod de predictis maior sindicus cois
pusi et iudex iustitie et quilibet offitialis cois
pusi qui esset super viis possint et debeat de predictis
congnoscere et de predictis inquirere et inquisitionem
facere cum promotore et sine promotore et ad petitionem
cuiuscumque petentis et reperta veritate contrafacientes
punire et condepnare in dicta pena et habeat offitialis
de hiis que fecerit venire in communi occasionibus dictarum
condepnationum duodecim den. pro qualibet libra.
Et quod quilibet dictorum offitialium teneatur et debeat
singulis sex mensibus in principio eorum offitii infra
ul circa unum mensem exsius [illegible] ad videndum
ubicumque predicta servata non fuerint et ubi invenerit
predicta non esset servata punire et condepnare te
neatur et debeat in dicta pena. Et si dictus offi
tialis predicta non fecerit ul observaverit puniatur
in centum libr. den. per suum sindicatorem tempore
sui sindicatus. Ut submissiones facte coi pusi
et quedam alia scribantur et registrentur et
in armario ponantur. Rubrica.

lxxii. Quoniam multis sint obscura pacta et con
ventiones facta coi pusi a civitatibus
et universitatibus civitatum et castrorum que coi
pusi tamquam censualiter quocumque alio modo tenentur
et subiacent que omnibus debent patefieri et et
privilegia gratie concessa coi pusi per summum
pontificem de non trahendo aliquem pusinum extra
civitatem pusi pro tali capitulo duximus statuendo
quod dni priores dicte civitatis pusi quando eis vide
bitur expedire et quam cito poterunt faciant
scribi et registrari in quodam libro ul pluribus
ponendis in armario cois pusi seu capsa ipsius
armarii ul in alio loco ubi videbitur dictis prioribus
per notarium ad hoc elligendum per ipsos priores

omnes et singulas promissiones et submissiones
factas et fiendas coi pusi ab universitatibus singularibus
ul alia persona dicto coi pusi subiacentibus ul censum
dare debentibus quacumque modo causa ul forma vel ab
aliqua alia universitate et etiam [illegible] studii
et etiam privilegia gratie concessa et concedenda coi
pusi per summum pontificem et etiam per dnum imperatorem
per notarios positos ad scribendum statuta ipsi non obsta
te quod ante clausuram et publicationem dictorum statutorum
non fuisset et esset scripte et apposite. Et quod fieri
de predictis debeant saltem unus liber de membranis
et cum tabulis qui liber semper stare debeat in armario
cois pusi ut unus quisque possit videre et inspi
cere et copiam accipere qui libet ex dicto armario
extrahi non possit per aliquem et [illegible] armarii trahi per
mictant sub pena centum libr. den. si contrafecerit
et quotiens contrafecerit. Et massarius cois pusi vin
culo iuramenti et ad penam centum libr. pro quolibet dare te
neantur et dent dictis notariis expensas de opere cartas
atramentum et vernices et salarium per ipsos priores ex
dinandum ad manus dictorum duorum de quacumque pecunia cois
pusi non obstante quod esset ad aliud usum opus ul mi
sterium deputata sine solutione et detentione alicuius
gabelle aliquo non obstante. Et quod omnes et sin
guli offitiales dati pro coe pusi dictis universitatibus
ul alicui eorum debeat et teneatur ad pena quinquaginta
libr. den. pro quolibet et qualibet contrafaciente vice te
nere et observare et observari facere dicta pacta
et conventiones et subiectiones et iurisdictiones cois et
ipsi pusi augumentare et ea acrescere et omnia statu
ta loquentia de offitio ipsorum ul alicuius eorum observare
et observari facere. Et quod maior sindicus cois
et ipsi pusi possit et teneatur inquirere contra omnes
dictos offitiales et quemlibet eorum cum promotore ul sine
promotore et repertos culpabiles punire et condepnare cat
in pena predicta. De operibus cois datis ad cop
timum per expendendis. Rubrica.

Quanta opera cois ~~pusi~~ et cuilibet pertet
~~cuilibet contrate ul arce subiecte cois~~ lxxiii.
pusi alicui ul aliquibus ad coptimum ad faciendum
data ul danda ul facienda de quibus facta solutio
est esset ul erit secundum promissiones facta ul fiendam
a quocumque maiori sindicato a coptumatoribus predictis
sine diminutione aliqua fiat pro completi ab illis

[margin note:] de ista materia est capitulum in 2o libro sub rubrica de privilegiis et litteris exemplandis

psone que sedeant opa perceperit ul recipiet ad
faciendum secundum formam promissionis ul cedule facte
ul fiende de predictis operibus. Et hec fieri faciant
expensis illorum et complere qui ad faciendum opera
receperunt ul recipient. Et omia alia coptima
dominus maior sindicus pro complendo facere teneatur
secundum promissionem facta ul fiendam pro ea quantitate que
soluta fuit ul erat. Et si predicta complere non
fecerit ul si fuit negligens de suo salario com-
munis centum libr. den. soluere teneatur. Item postquam
dominus maior sindicus perceperit aliquam coptima-
tori ut expleat et compleat seu perficiat opus
quod perficere tenetur et non fecerit in termino sibi dato dominus
maior sindicus possit illi cui perceptum fuerit
punire qualibet quam et preceptum secundum seu ventum
fuit pene nomine pro comuni possit tollere denarios libr.
den. de facto sine aliquo processu ul sententia. Et dicimus
insuper quod quicumque acceperit aliquam coptimum a comuni
pisis ul eius officialibus ul quibuscumque aliis tenens
subiectus dicto comuni pisis de quo ei ul aliis pro eo facta
esset solutio et non fecerit dictum coptimum ad
terminum sibi datum teneatur soluere comuni pisis pene
nomine duplum quantitatis pecunie eidem promisse pro
coptimo faciendo. Et dictus maior sindicus
teneatur et debeat et facere fieri executionem ex suo
officio et ad petitionem et denumptiationem cuiuscumque petentis
ul denumptiantis sub pena quingentarum librarum
den. pro qualibet vice qua fuit negligens in predictis.
Et ne talibus coptimatoribus possit fraus committi
et opa predicta fraudulenter et per fraudem fieri
in futurum quod dictum potestas, actum ad petitionem et requi-
sitionem dicti maioris sindici quod dicatur opus fore
perfectum teneatur elligere unum bonum et ydoneum
virum et unum notarium ad videndum dictum opus et
ubi invenerit bene et legaliter factum et factum
secundum cedulam approbet et si non teneatur dictum cop-
timatores et cogantur in aere et persona de
structuram malefactum et de novo reficere omnibus
eorum sumptibus et expensis in quibus si negligens
erit dominus maior sindicus pena ducentarum libr.
tempore sui sindicatus debeat condempnari per suos sin-
dicatores qui si non fecerint simili pena puniantur
et de hiis omnibus stare debeant dicto sindicatoris relationi
dictorum viri et notarii et habeant pro plena probatione

Quod in castro Giassonis fiant domus. Rubrica.

sic Statuimus et ordinamus cum castrum Gia-
ssonis sit locus aptus ad defensionem
faciendam et in ipso sint pauce habitatores
quod homines et persone habitatores ville dicti sic
castri et etiam dicti castri teneantur et debeant
et etiam compellantur intus in castro predicto scilicet
quelibet familia que in dicto castro domum non
habet facere unam domum bonam et cohopertam
bene murata de lapidibus ul de mactonibus et
calce et arena et tegulis cooperta et ibidem
habitet cum eorum familiis et cuilibet familie sic
assignetur casalinum cum capacitatis secundum quod
videbitur uni officiali ad hoc deputando quem
potestas actum elligere teneatur. De hiis mau

De venientibus ad habitandum in castro montis alti liceat capere casalina et domos ibi construere. Rubrica. lxxv.

Cum castrum montis alti fuit et sit comunis
pisis et multi venerint et veniunt et venie-
bant ad habitandum in dicto castro eiusque terra
torio et districtu pro amplatione et augmento dicti
castri et ut comune pisis habeat plures obliga-
tos ad soluendum datas et collectas et alias
factiones faciendum. Statuimus et ordinamus
quod liceat omnibus qui venerint seu venirent ad
habitandum in dicto castro qui non essent alibi
allibrati pro focularibus divitibus in aliquo loco comitatus
pisis domos et hedificia in territorio et districtu
dicti castri infra fovea et circhuitu foveorum in cor-
tinis dicti castri et terreno quod est ibidem comunis
pisis facere et construere et capere casalina et
ea tenere et possidere et habitare in futurum domi-
nio semper proprietas casalinorum remaneat et
sit comunis pisis ut nunc est et quod soluat collectas
et datas ut alii comitatenses comitatus pisis soluunt
comuni pisis

Quia contingit ad dapnum maximum et
dedecus comunis pisis et etiam ad removen-
dum ornatum castrorum et villarum comitatus pisis

destruere domos existentes in castris vel villis et tectum removere et corrumpere ipsius. Et de mercede. Nullus sindicus vel offitialis cuiusque castri vel ville occasione debiti dicti castri vel ville vel occasione collecte date vel prestantie vel alicuius alterius impositionis quocumque nomine nuncuparetur audeat vel presumat domum vel domos existentes in castro vel villa comitatus pisani destruere tegulas vel tectum existentes vel existentem super aliqua domo tollere vel removere in totum vel in partem ad penam et sub pena quinquaginta librarum denariorum pro quolibet contrafaciente. Set licitum sit talibus offitialibus vel sindicis pro debito sive parte debiti quod vel que solvi deberet domum ipsius debitoris vendere ad kapinnita et plus offerenti dare. Dato prius sibi termino competenti ad solvendum et dicta venditio habeatur pro vera venditione ac si facta esset a vero domino et contra dictam venditionem aliquid dici obici vel opponi non possit. Et Nullus iudex comunis pisani audeat talem opponentem vel opponere volentem et verum dominum consequatur auctoritate presentis legis. Et similiter modo predicta locum habeant cum creditore dictorum comitatensium quod domus debitoris comitatensis destrui non possit occasione alicuius debiti set in tenuta accipi possit ex suo decreto facere sibi in solutum dari secundum formam statuti et ordinis comunis pisani et qui contrafecerit incidat duus creditor in supradictam penam. Quod habitatores castri Marsiliam sint sub uno sindico et [illegible] quod venditio facta [illegible] comites observetur dicta.

A Nuova comunis et hominum et universitatis castri Marsiliam ad honorem et statum comunis pisani manutenendum ac etiam conservandum statuimus et ordinamus cum Bernardinus condam domini Rainerii Bulgarelli dominus Ugolinus Nardus et Nere filii et heredes condam Bulgaruti domini Raynerii supradicti vendiderint universum iurisdictionem quam habebant in universitate castri Marsiliam et in singulis hominibus ipsius castri cuiusque conditionis et districtus in districtu comunis pisani et presertim in locis et pedagium Marius et terrenum et silvaticum et electionem potestatis sindici vel alterius offitialis elligendi et ius quod habent in mensura ibi tenendum et omnem aliam iurisdictionem quam habebant in universitate dicti castri et in singulis hominibus eiusdem intelligendo et in reddendo iura tam civilia quam criminalia inter eos pro quinque milibus libris bonorum denariorum ut de dicta venditione constat instrumento scripto manu Michaelis Iohannis notarii de quibus denariis est eis plenarie satisfactum. Et cum predicti Bernardinus dominus Ugolinus Nardus et Nere ordinaverint et ordinari fecerint a quibusdam de dicta universitate eorum sindicum et potestatem nec permictebant quosdam de dicta universitate esse sub potestate et sindico castri Marsiliam nec collectas et datas et alias factiones facere cum aliis hominibus dicti castri Marsiliam et sindico eorundem lites et questiones et contra ipsam dependens et sic faciendo venerunt contra formam pactorum initorum per eosdem in instrumento venditionis facte sindico nostro in media iurium et legum comunis pisani et hominum dicti castri presenti capitulo sanctione duximus statuendum quod omnes homines habitantes in castro Marsiliam cuiuscumque conditionis et districtus exceptis predictis dominis et aliis qui prohibent per capitulum statuti presentis pisani stet et respondeant sub uno sindico et potestate qui eligetur per maiorem partem ipsorum hominum universitatis castri supradicti nominati vel per comune pisanum aut etiam est electus et omnes alias electiones faciant cum eisdem tamquam faciunt alii homines alicuius universitatis pisani districtus. Et quod omnis venientes contra formam pactorum positorum in instrumento venditionis facte sindico supradicto pro comune pisano vel contra aliquod pactorum teneantur ad penam que in dicto instrumento manu dicti Michaelis notarii scripto plenarie continetur. Et quod Nullus intret vel dampnum det in silva que vocatur silva bassa nec etiam intret in dictum terrenum sine expressa licentia emptoris dicte silve vel illorum quibus a dicto emptore iura fuerit reddita et concessa ad penam que in statutorum capitulis presentis continetur. Et potestas

et capitaneus qui nunc sunt et erunt pro tempore et
eorum iudices et officiales eorum perpetuo teneantur
predicta omnia que in hoc capitulo continentur a dicta
datam venditorum et omnia que in dicta emptione et
ipso scripto manu dicti Michaelis notarii continentur obser-
vare et observari facere et rata et firma habere
et perpetuo habere firmiter et tenere et non contravenire
nec facere modo aliquo sive causa vel exceptione
que possit per aliquid contrarium dici non obstante
capitulo quod loquitur quod potestas et Capitaneus
et iudices et officiales non possint per se vel per alios
suis expensis dare debeant supradicta et aliquo
quo alio statuto posito possit non obstante. Et
si potestas et Capitaneus ad predicta fuerit negli-
gentes quilibet eorum de suo salario pene nomine
communi possit Centum libras denariorum solvere teneantur

LXXVIII De eo quod sindicos frumenti aymorum nichil possit
opponi. Rubrica.

Ad evitandas contentiones et oppositiones
que sepissime fuerunt et voluerunt reli-
giosis facere statuimus quod omnes illi qui sunt
vel erunt nominati et constituti in sindicos.
frumenti aymorum per custodes vel Custodes dictorum
frumenti esse possint et intelligantur veri et legiti-
mi sindici et contra personas ipsorum qui nominati et con-
stituti sunt vel erunt per ipsum Custodem et
contra ipsorum electione quo animo sint et esse possint
sindici nichil per aliquem possit opponi et con-
veniens vel opponens per aliquem officialem
communis possit nullatenus audiat. De quibusdam
fontibus reactandis in contrata ... Rubrica

Nota

LXXIX Statuimus et ordinamus quod potestas teneatur
facere reactari et agumentari unum
fontem qui est positus in pertinentiis sancti An-
dree de Sepro in via publica et unum alium fontem
qui est in via publica qua itur ad ecclesiam sancti
Johannis de Sepro de bonis lapidibus et arena
et calcina quanto opus erit ad hoc ut homines
possint habere abundantia aquarum expensis hominum
contrate. Et super hoc debeat eligi unus
officialis ad dicta opera perficienda per potestatem dictum

ad petitionem cuiuscumque pe... [illegible] ... dicti
pones debeat executioni mandare sub pena centum
libras denariorum pro quolibet. De [illegible] molendinariis et
Tractoribus Rubrica.

LXXX Precipimus firmiter statuentes
quod omnes tractores bladi in molendinis
debeant comparere Coram maiori sindico ... [illegible]
constitute in principio sui officii et ... [illegible]
et satisdare de comparendo et eorum ... [illegible] et
bene et legaliter exercendo et de respon[dendo]
omnibus volentibus conqueri de eis que satis-
debeat esse ad ... Centum libras denariorum. Et si quis
traheret bladum vel ... [illegible] non ... de
satisdatione ... [illegible] quolibet vice ... [illegible]
libras denariorum et quilibet possit accusare et habeat me-
dietatem banni. Et ... [illegible] in principio
sui officii ... [illegible] molendin[arii] ... [illegible] et trac-
toribus ita quod iurant ... [illegible]
iurare facere bona fide sine fraude ... [illegible]
singula ista ... quod ... molendinarii ... ve-
nit bladum ad molendina bona et ... [illegible]
dicti ad mensuram et ... ad ... [illegible]
reddant bene ... [illegible] mensuram
... et mensurare ... [illegible] a quo
mensuravit ... [illegible]
qui contra fecerit ... [illegible] possit ... banni
decem libras denariorum. Et ... [illegible] Et si
molendinarii ... [illegible] bladum
... [illegible] bladi ... [illegible]
accipe sine pena ... Et molendinarii
seu tractores ... [illegible] defendere non valeat
ullo modo et si defenderet teneantur solvere ...
penam. Et ... etiam dicti molendinarii et trac-
tores et ... [illegible] et ...
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... Et ... [illegible]
... una cuppa ... [illegible]

annali 1566-1567

quar(um) ~~[illegible]~~ emina sit capacitas ad mi
nus. ¶ Et hoc locum habeat in molendinis sitis
in flumine Tiberis et in aliis non. Molendinis acci
piat semper de decem et octo cuppis per quarum emina
una cuppa, de quibus decem et octo cuppis emina sit
capax ad minus, que cuppe sint de lingno et de
uno pezzo lingni, que cuppe sint naturale lingnis
et in venire alio lingno. ¶ Et quod dicte cuppe singu(li)
lingno noto ita quod cognoscatur extrinsecus a cemma
libre. ¶ Et teneat una cuppa tantum ad molen
dinum et non plus ullo modo. ¶ Et pro ea intelligatur
quod molendinarius pro multura possit accipere
una cuppa bladi macinandi et alia cuppam
possit accipere tractor modo supradicto. ¶ Et qui
contrafecerit solvat vice qualibet decem libras denariorum
et de predictis credatur sacramento accusatoris vel conque
rentis et mensuret molituram in terra extremogia
et non alibi, et habeant et habere debeant ipsas scilicet
cuppas integras lingneas et de uno lingno ad
tornum factas iustas ad eandem mensuram et de[illegible]
diam et tertiam ad pedem molendini et fixa cum
una catena ita quod de facili dissolvi et separari non
possit. ¶ Et quilibet mensura debeat sigillari singu(lis)
annis in singno g(abelle) (com)munis et massarius communis habeat
ex illis mensuris pro communi ad iustitiam una ut fraus
committi non possit, et habere debeat cum dictis men
suris unum cum becellum qui bastus retineat una
emina et quatuor basti faciant unum corbem
iustum ad iustum corbem communis et debeat singnari
armis gessis quarum mensurarum sigillatarum notario
~~de iudicus~~ debeat habere et aliter sigillari non
debeat. ¶ Et qui contrafecerit solvat vice qualibet ~~[illegible]~~
~~communi pene centum soldos denariorum~~. ¶ Item tractores cer
bladum eis datum debeat portare et non debeat
aliquod bladum refutare seu renuere. ¶ Et molend(inarius)
non debeat ipsum molere et qui contrafecerit centum
soldos denariorum pro vice qualibet communi pene solvere teneatur.
¶ Et ex quo apportaverint alicui bladum vel appor
taverit tale bladum sit eorum risicho et fortuna
quousque integre reportaverint et restituerint
farinam domini eius bladi vel [illegible]. ¶ Et si
aliquis inventus fuerit contra predicta facere vel
non servare predicta vel aliquid predictorum vel aliquam

fraudem pro(m)ittendo reducendo vel in molendino
stando vel accipiendo ultra quam deberet vel
furfure immictendo vel farina [illegible] vel fa
rina cambiando vel retinendo aliquod postale
bladi ad molendinum ~~[illegible]~~ habeat te
neatur solvere qualibet contrafaciens communi pene viginti ~~[illegible]~~ pro vice qualibet
~~soldos~~ et dampnum patienti tenatur in quadru
plum emendare facta declaratione ab eo qui
dampnum passus est per iuramentum. ¶ Si autem
aliquis commisit contra dictam formam custodia ali
cuius molendini ~~[illegible]~~ libras denariorum solvere teneatur.
¶ Item nullus molendinarius debeat reti
nere in molendino porcos scrofas pullos
anseres nec iuxta molendinum per viginti
passus aliquo modo. ¶ Et qui contrafecerit
solvat nomine pene ~~[illegible]~~ pro vice qualibet ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ cuius dampni medietas sit communis et alia habeat
accusator et sufficiat in predictis probatio unius testis
de veritate. ¶ Insuper dominus ~~maior~~ sindicus communis
teneat unum de suis notariis quolibet mense se
mel ad minus et pluries prout sibi videbitur
et placebit ad videndum omnia molendina
et mensuras et molendinarios si habent mensuras
sigillatas et si accepit vel accipiunt multu
ram secundum formam presentis capituli et si qua invene
rint non servare predicta condempnet eum in centum ~~[illegible]~~
~~soldos~~ denariorum sine aliquo processu habita sola rela
tione dicti notarii missi qua debeat sibi facere
in suis libris. ¶ Et quilibet cui dampnum datum
fuerit non reassingnata farina secundum debitum modum
possit sua auctoritate accipere et accipi facere
romanum et tenere usque ad satisfactionem condi
gnam. ¶ Et de dampno recepto credatur sacramento
illius qui dampnum recepit. ¶ Preterea vo
lumus statuentes quod tractores predicti teneantur
dare fideiussores de portando farinam illi vel
illis a quo vel a quibus bladum accepit et por
taverit ad molendinum et observando et atte
dendo omnia que in presenti capitulo continetur.
¶ Et ad hoc per ~~maiorem~~ sindicum compellatur
quod facere fieri debeant quilibet ~~maior~~ sindicus
in principio sui offitii. ¶ Et quod molendinarii
et tractores bladi ad molendina civitatis

pus fraude archa eorum arte committunt
videlicet exigendo bladum ex mensura eis data absque
minibus Civitatis pus et mictendo aquam
in dictam mensuram sive bladum ex quo sequitur
maximum dampnum hominibus et personis man
dantibus bladum eorum ad molendina et similiter
dominis molendinorum eo quod macine molendinorum
distruuntur et non durant propter bladum bal
neatum quod deficit mulier ut dicta fraus et
falsitas non omictatur nec committi possit
ordinamus quod si aliquis predictorum aliquid ex predictis
commiserit decem libras denariorum pro qualibet et faciens
vice qualibet et remendet totum dampnum patienti
puniatur et condempnetur per maiores sindicum Civitatis
pus et credatur et stetur sacramento dampnum passi
et cuilibet liceat et possit eos accusare Et
Nichilominus teneatur et debeat omnes molendi
narii et tractores bladi ad molendina dictos
molendinorum possidentibus dicere ne dicta
fraus et falsitas omictatur et tractatur per predictos
molendinarios et tractoribus ad dictam penam
et Nichilominus possit per sindicum maiorem ~~potestatem~~ no
super predictis inquisitio nullo obstante capitulo nec
aliquo alio De furnariis teneant
coquere panem et facere quod observare contineatur
in capitulo ~~et~~ Rubrica

Lxxi Furnarii et furnarie teneant et debeant
bene studere coquere panem et coque
re et coqui facere volentibus ad eorum fur
num viginti panes pro uno pane et pro quantitate
panum de viginti panibus unum habeant et accipiat
et non ultra et non de maiori quantitate contra
non faciens puniatur qualibet decem libras denariorum solvere
teneatur cuius dampnum medietas sit communis et aliam
habeat accusator Et ille vel illa cuius fuerit
panis accusare teneatur et debeat furnarium vel
furnariam qui vel que fecerit contra predicta vel aliquid
predictorum et credatur sacramento illius cuius fuerit
panis et cuilibet eius alterius similiter Et
et si dicti furnarii recusaverint hoc facere
et nollent predicta servare vel alia ordinamenta
et reformationes dicti sic facerent vel inobedi
tores essent vel contra predicta qui committerent ipso facto cada
dant et incurrant penam Centum librarum denariorum pro

quolibet eorum que pena eis et cuilibet eorum
per potestatem et capitaneum ~~et maiorem sindicum et~~ sic
sic dictam Iustitie tollatur et tolli debeat cum effectu
Teneantur etiam et debeant potestas et capitaneus
et quilibet eorum ~~et maior sindicus~~ sic ex eorum offi
tio et ad petitionem cuiuscumque petentis inquirere
et investigare et inquisitionem de predictis facere in bur
gis et sub burgis Civitatis pus et in parrochiis
et communis ubi positi sunt de furnariis quolibet
mense duabus vicibus et contrafacientes et ...
culpabiles punire et condempnare ... penam
ut dictum est et eam exigere penitus Et si potestas
et Capitaneus ~~et maior sindicus~~ sic ... essent
negligentes incidat in penam pro qualibet vice vi
ginti quinque librarum denariorum in qua pena per suum sindicatorem
examinatorem debeat condempnari aliquo non obstante
Item quilibet furnarius vel furnaria possit
retinere in suis domibus et alienis lingna sine
pena Et quod non mictat salsam olivam in
clibanum et quod non reimpleat cuiusque panem
alicui postquam aliquis receperit cuiusque panem
suum ad suum furnum et eo tempore quo cuiusque t
panem per gentium oppressionem sive multitudinem
quam habuerit sine fraude Et si quis contra
fecerit potestas et capitaneus ~~et maior sindicus~~ sic
auferrat ei pene nomine viginti solidos denariorum
et credatur sacramento accusatoris Et potestas
et Capitaneus ~~et maior sindicus~~ sic faciat iurare
furnarios a xiiii annis supra ut predicta omnia debeant
observare Et furnarii quicumque nulli debeat venum
dare panem cuiusque ad penam xl solidorum denariorum et qui
cumque sunt furnarius a quinque annis et et pane
coxerit et furnum tenuit cogatur per potestatem
et capitaneum furnum tenere et panem cuiusque cuilibet
Et quicumque contrafecerit solvat pene nomine cor
pus xl solidos denariorum et Nichilominus furnum tenere
et panem cuiusque tractare De panicoculis
et quae et qui panem faciunt ad vendendum Rubrica

Panicoculi et panicocule qui vel que Lxxii
panem fecerit ad vendendum in Civitate
aut in comitatu pus faciat panem ad pondus